

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΠΙ
ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Της

Ειρήνης Σάββα

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό
Οικονομικό Δίκαιο (LLM)

Πάφος, Κύπρος

2014 – 2015

Υποβληθείσα στη Σχολή Νομικής
σε μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για την απόκτηση του
Πτυχίου LLM

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΠΙ
ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Διπλωματική Εργασία Μεταπτυχιακού Προγράμματος

Επιβλέπων Καθηγητής: Κ. ΓΕ. Αθανασόπουλος

Κατάλογος Περιεχομένων

Σελίς

Εισαγωγή.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης (ΕΕΣ).....	7
Α. Πεδίο εφαρμογής του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.....	7
Β. Περιεχόμενο και τύπος του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.....	9
Γ. Πώς διαβιβάζεται το ΕΕΣ.....	10
Δ. Θεμελιώδη δικαιώματα του εκζητουμένου.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Απόφαση-πλαίσιο.....	13
Α. Λόγοι άρνησης της εκτέλεσης και της παράδοσης.....	13
Β. Η διαδικασία της Έκδοσης.....	14
Γ. Διάκριση μεταξύ έκδοσης και απέλασης.....	14
Δ. Διάκριση μεταξύ έκδοσης και παράδοσης στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Δικαστική Συνεργασία – Eurojust.....	18
Α. Αρμοδιότητες της Eurojust	19
Β. Σύνθεση.....	20
Γ. Στόχοι	20
Δ. Καθήκοντα της Eurojust	20
Ε. Εκτέλεση των καθηκόντων της Eurojust μέσω των εθνικών μελών της	21
ΣΤ. Η Eurojust, όταν ενεργεί ως συλλογικό όργανο.....	22
Ζ. Αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Αστυνομική συνεργασία	24
Α. Αποστολή της Ευρωπόλ.....	24
Β. Ειδικότερα η Ευρωπόλ.....	25

Γ. Διοίκηση της Ευρωπόλ.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Α. Τροποποίηση του Συντάγματος στην Κύπρο.....	26
Β. Άρθρο 1Α.....	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Νομολογία.....	28
Α. Υπόθεση C-303/05.....	29
Β. Αποφάσεις ορισμένων Ανωτάτων Δικαστηρίων.....	29
Γ. Πορτογαλία.....	30
Δ. Γαλλία.....	32
Ε. Κύπρος.....	33
ΣΤ. Κυπριακή Νομολογία σε σχέση με τον νόμο 133(1)/2004 – ειδικότερα.....	33
Ζ. Σκοπός του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.....	33
Η. Στόχος της διαδικασίας.....	35
Θ. Διαχωρισμός της διαδικασίας από την ποινική δίκη.....	35
Ι. Αρμόδια δικαστική αρχή και διακριτική ευχέρεια.....	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Συμπέρασμα.....	37
Α. Πηγές – Βιβλιογραφία.....	39
Β. Ελληνική	39
Γ. Αγγλική	40
Δ. Κυπριακή Νομολογία.....	42
Ε. Αποφάσεις ΔΕΕ.....	42
ΣΤ. Πράξεις της Ένωσης.....	42

Εισαγωγή

Ο στόχος της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, στα πλαίσια του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, είναι να διασφαλιστεί υψηλό επίπεδο ασφάλειας για τους ευρωπαίους πολίτες με την πρόληψη και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, του ρατσισμού και της ξеноφοβίας. Σε αυτό αναφέρεται ο τίτλος V της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ΣΛΕΕ (Κεφάλαια I, IV και V). Η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις αφορά ειδικότερα, τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αστυνομικών υπηρεσιών, τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών τελωνειακών υπηρεσιών, τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών δικαστικών αρχών. Εφαρμόζεται με τη στήριξη οργανισμών που ιδρύθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση, κυρίως της Eurojust, της Europol και του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου.

Η συνεργασία που διεξάγεται στο πλαίσιο του τίτλου V συνεπάγεται επίσης την προσέγγιση των κανόνων ποινικού δικαίου των κρατών μελών, καθώς και την εφαρμογή μηχανισμών αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών σε ποινικές υποθέσεις. Μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση, με εξαίρεση την επιχειρησιακή συνεργασία, υιοθετούνται από το Συμβούλιο (με ψηφοφορία ειδικής πλειοψηφίας) και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Η νομοθεσία μπορεί είτε να προταθεί από την Επιτροπή, είτε να αποτελέσει πρωτοβουλία ενός τετάρτου των κρατών μελών.

Σε περιπτώσεις με διασυνοριακό χαρακτήρα, είναι δυνατόν να προταθούν ελάχιστοι κανόνες για τη διευκόλυνση της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών καθώς και του ορισμού των αδικημάτων και των κυρώσεων στους τομείς της ιδιαιτέρως σοβαρής εγκληματικότητας. Μεσω ενός μηχανισμού πέδης έκτακτης ανάγκης ("emergency brake"), τα κράτη μέλη δύνανται να αναστείλουν την έγκριση αυτών των κανόνων, καθιστώντας απαραίτητη τη συναίνεση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί συναίνεση, τα κράτη μέλη δύνανται να θέσουν σε εφαρμογή την πρόταση μέσω ενισχυμένης συνεργασίας.

Αρχικά, ο τίτλος VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση περιλάμβανε διατάξεις που θέσπιζαν συνεργασία στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Ωστόσο η συνθήκη του Άμστερνταμ μείωσε τους τομείς που καλύπτονται από τον τίτλο VI μεταθέτοντας ορισμένο αριθμό από αυτούς στη συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (πρώτο πυλώνα) ήτοι τίτλο IV με τίτλο «άδειες εισόδου, άσυλο, μετανάστευση και άλλες πολιτικές που συνδέονται με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων». Στον τίτλο VI της συνθήκης ΕΕ (τρίτος πυλώνας) εξακολουθούν να προβλέπονται διατάξεις σχετικά με την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις. Στο πλαίσιο αυτό, οι τίτλοι αυτοί αποτελούν ένα σύνολο νομικών βάσεων του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Μετά την εξάλειψη του τρίτου πυλώνα, η συνθήκη της Λισσαβόνας συγκεντρώνει αυτές τις διατάξεις στη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό τον τίτλο V "Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης".

Οι εγκληματικές ενέργειες πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο σε ολόκληρη την Ένωση. Γι' αυτό, η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις στην Ένωση θεμελιώνεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών και περιλαμβάνει την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών σε ορισμένους τομείς. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, μέσω οδηγιών, μπορούν να θεσπίζουν ελάχιστους κανόνες που αφορούν: (α) το αμοιβαίως παραδεκτό των αποδείξεων μεταξύ των κρατών μελών, (β) τα δικαιώματα των προσώπων στην ποινική διαδικασία, (γ) τα δικαιώματα των θυμάτων της εγκληματικότητας, και (δ) άλλα ειδικότερα στοιχεία της ποινικής διαδικασίας, τα οποία θα έχουν προηγουμένως προσδιορισθεί από το Συμβούλιο με απόφαση ληφθείσα ομόφωνα, μετά από την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (άρθρο 82 ΣΛΕΕ).

Οι τομείς της ιδιαιτέρως σοβαρής εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση είναι οι εξής: τρομοκρατία, εμπορία ανθρώπων και γενετήσια εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών, παράνομη εμπορία ναρκωτικών, παράνομη εμπορία όπλων, ξέπλυμα χρήματος, διαφθορά, παραχάραξη μέσων πληρωμής, εγκληματικότητα στον χώρο της πληροφορικής και οργανωμένο έγκλημα. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, μπορεί να προσδιορίζει και άλλους τομείς εγκληματικότητας. Οδηγίες μπορούν να θεσπίζουν ελάχιστους κανόνες σχετικούς με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων στον σχετικό τομέα (άρθρο 83 ΣΛΕΕ).

Η Ένωση αναπτύσσει αστυνομική συνεργασία στην οποία συμμετέχουν όλες οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών και τελωνειακών αρχών και άλλων αρχών επιβολής του νόμου ειδικευμένων στον τομέα της πρόληψης ή της εξακρίβωσης αξιόποινων πράξεων ή της διερεύνησής τους. Γι' αυτούς τους σκοπούς, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, μπορούν να λαμβάνουν μέτρα που αφορούν: (α) τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών· (β) την παροχή υποστήριξης για την κατάρτιση προσωπικού, καθώς και τη συνεργασία όσον αφορά τις ανταλλαγές προσωπικού, τον εξοπλισμό και την εγκληματολογική έρευνα· και (γ) τις κοινές τεχνικές έρευνας όσον αφορά την εξακρίβωση σοβαρών μορφών οργανωμένου εγκλήματος (άρθρο 87 ΣΛΕΕ).

Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης (ΕΕΣ)

Πεδίο εφαρμογής του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης

Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης μπορεί να εκδίδεται για πράξεις που τιμωρούνται από το δίκαιο του κράτους μέλους έκδοσης του σχετικού εντάλματος (εφεξής καλούμενο "κράτος έκδοσης του εντάλματος") με στερητική της ελευθερίας ποινή ή με στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας ανώτατης διάρκειας τουλάχιστον δώδεκα μηνών ή, εάν έχει ήδη επιβληθεί ποινή ή μέτρο ασφαλείας, για απαγγελθείσες καταδίκες διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων μηνών.

Η παράδοση βάσει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης υπό τις προϋποθέσεις της παρούσας απόφασης-πλαίσιο και χωρίς έλεγχο του διττού αξιοποίνου της πράξης, χωρεί για τις ακόλουθες αξιόποινες πράξεις, εφόσον τιμωρούνται στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος με στερητική της ελευθερίας ποινή ή στερητικό

της ελευθερίας μέτρο ασφάλειας ανώτατης διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών και όπως ορίζονται από το δίκαιο του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος:

- συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση,
- τρομοκρατία,
- εμπορία ανθρώπων,
- σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και παιδική πορνογραφία,
- παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών,
- παράνομη διακίνηση όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών,
- δωροδοκία,
- καταδολίευση, συμπεριλαμβανομένης της απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά την έννοια της σύμβασης της 26ης Ιουλίου 1995 σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,
- νομιμοποίηση προϊόντων εγκλήματος,
- παραχάραξη, περιλαμβανομένης της κιβδηλείας του ευρώ,
- εγκληματικότητα στον κυβερνοχώρο,
- εγκλήματα κατά του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένου του παράνομου εμπορίου απειλούμενων ζωικών ειδών και του παράνομου εμπορίου απειλούμενων φυτικών ειδών και φυτικών ποικιλιών,
- παροχή βοήθειας για την παράνομη είσοδο και διαμονή,
- ανθρωποκτονία εκ προθέσεως, βαρεία σωματική βλάβη,
- παράνομο εμπόριο ανθρωπίνων οργάνων και ιστών,
- απαγωγή, παράνομη κατακράτηση και ομηρία,
- ρατσισμός και ξενοφοβία,
- οργανωμένες ή ένοπλες κλοπές,
- παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών, συμπεριλαμβανομένων των αρχαιοτήτων και των έργων τέχνης,
- απάτη,
- αθέμιτη προστασία έναντι παράνομου περιουσιακού οφέλους, εκβίαση,
- παράνομη απομίμηση και πειρατεία προϊόντων,
- πλαστογραφία δημοσίων εγγράφων και εμπορία πλαστών,
- παραχάραξη μέσων πληρωμής,
- λαθρεμπόριο ορμονικών ουσιών και άλλων αυξητικών παραγόντων,
- λαθρεμπόριο πυρηνικών και ραδιενεργών ουσιών,
- εμπορία κλεμμένων οχημάτων,

- βιασμός,
- εμπρησμός με πρόθεση,
- εγκλήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου,
- αεροπειρατεία και πειρατεία,
- δολιοφθορά.

Το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει ανά πάσα στιγμή, με ομόφωνη απόφασή του και κατόπιν διαβουλεύσεως με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπό τους όρους του άρθρου 39 παράγραφος 1 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, να προσθέσει νέες κατηγορίες αξιόποινων πράξεων στον κατάλογο της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου. Το Συμβούλιο, με βάση την έκθεση που θα του υποβάλει η Επιτροπή,¹ εξετάζει εάν πρέπει να διευρυνθεί ή να τροποποιηθεί ο κατάλογος αυτός.

Η παράδοση, προκειμένου για αξιόποινες πράξεις εκτός αυτών που καλύπτονται από την παράγραφο 2, μπορεί να εξαρτηθεί από την προϋπόθεση ότι οι πράξεις για τις οποίες εκδίδεται το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης συνιστούν αξιόποινη πράξη δυνάμει του δικαίου του κράτους μέλους εκτέλεσης, ανεξαρτήτως των στοιχείων αντικειμενικής υποστάσεως ή του νομικού χαρακτηρισμού αυτής.

Περιεχόμενο και τύπος του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης

Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης περιέχει τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) ταυτότητα και ιθαγένεια του καταζητούμενου·
- β) όνομα, διεύθυνση, αριθμός τηλεφώνου και φαξ και ηλεκτρονική διεύθυνση της δικαστικής αρχής έκδοσης του εντάλματος·
- γ) ένδειξη ότι υπάρχει εκτελεστή απόφαση, ένταλμα σύλληψης ή οιαδήποτε άλλη εκτελεστή δικαστική απόφαση της αυτής ισχύος που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 1 και 2·
- δ) φύση και νομικός χαρακτηρισμός του αδικήματος, ιδίως όσον αφορά το άρθρο 2·
- ε) περιγραφή των περιστάσεων υπό τις οποίες τελέσθηκε η αξιόποινη πράξη, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου, του τόπου της τέλεσης και του βαθμού συμμετοχής του καταζητούμενου στην αξιόποινη πράξη·
- στ) την επιβληθείσα ποινή, εάν πρόκειται για τελεσίδικη απόφαση, ή την κλίμακα ποινών που προβλέπεται για την αξιόποινη πράξη από τη νομοθεσία του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος·
- ζ) στο μέτρο του δυνατού, τις λοιπές συνέπειες της αξιόποινης πράξης.

Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης πρέπει να μεταφράζεται στην επίσημη γλώσσα ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους εκτέλεσης. Κάθε κράτος μέλος δύναται, κατά το χρόνο της έκδοσης της παρούσας απόφασης-πλαισίου ή

¹ Δυνάμει του άρθρου 34 παράγραφος 3,

μεταγενέστερα, να αναφέρει σε δήλωση που κατατίθεται στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου ότι θα δέχεται μετάφραση σε μία ή περισσότερες άλλες επίσημες γλώσσες των οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Θεμελιώδη δικαιώματα του εκζητούμενου

Παρέχεται το δικαίωμα στον εκζητούμενο να ζητήσει και να λάβει ο ίδιος ή μέσω του συνηγόρου του αντίγραφα όλων των εγγράφων, με δική του δαπάνη. Θα μπορούσε λοιπόν αρχικά να θεωρήσει κανείς ότι ουδέν πρόβλημα υφίσταται όσον αφορά τη διασφάλιση της νομικής του θέσης κατά το παρόν στάδιο. Εν τούτοις, θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι:

Σύμφωνα με τη νομολογία του ΕΔΔΑ επί του ά. 5 της ΕΣΔΑ, η παροχή σε κάθε συλληφθέντα (κατηγορούμενο ή εκζητούμενο) κατ' αρχάς των δικαιωμάτων πληροφόρησης, διερμηνείας και μετάφρασης δεν πρέπει να είναι τυπική, αλλά ουσιαστική και πραγματική. Οι δικαστικές αρχές οφείλουν να λαμβάνουν θετικά μέτρα, προκειμένου να διασφαλίζουν την αποτελεσματική συμμόρφωση με τις επιταγές της ΕΣΔΑ. Τούτο σημαίνει ότι:

Η εισαγγελική αρχή οφείλει να χορηγεί στον εκζητούμενο αντίγραφο του πλέον κρίσιμου εγγράφου της δικογραφίας, δηλαδή του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που συνιστά και το νόμιμο τίτλο της σύλληψής του. Στην περίπτωση δε που είναι αλλοδαπός, όπως συμβαίνει στην πλειονότητα των περιπτώσεων, το εν λόγω αντίγραφο θα πρέπει να είναι ήδη μεταφρασμένο στη γλώσσα που κατανοεί. Η παροχή διερμηνείας είναι επίσης υποχρεωτική, κατ' επιταγή άλλωστε του ειδικότερου καθήκοντος πρόνοιας που υπέχουν τα δικαστικά όργανα. Περαιτέρω, η λήψη των αντιγράφων της δικογραφίας δεν μπορεί να εξαρτάται από την οικονομική κατάσταση του εκζητούμενου. Δηλαδή όταν προκύπτει αδυναμία κάλυψης των σχετικών δαπανών, είναι επιβεβλημένη η προς τούτο συνδρομή της πολιτείας. Η εν λόγω συνδρομή είναι επίσης επιβεβλημένη και όταν ο εκζητούμενος αδυνατεί να καταβάλει τις δαπάνες ανάθεσης της υπόθεσής του σε συνήγορο.

Όλα τα ανωτέρω ισχύουν de lege lata, αφού η ΕΣΔΑ έχει άμεση υπερνομοθετική ισχύ στην έννομη τάξη μας. Εξ αυτού του λόγου, η τυχόν παραβίασή τους συνιστά λόγο ακυρότητας της διαδικασίας. Στο σημείο αυτό θα πρέπει ν' αναφερθεί ότι οι ως άνω επιταγές της ΕΣΔΑ εξειδικεύονται και αναλύονται ειδικότερα στις νέες νομοθετικές πράξεις της ΕΕ. Στην ήδη θεσπισθείσα Οδηγία² σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση, ρητά προβλέπεται επίσης ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές υποχρεούνται να παρέχουν επαρκή ποιότητα διερμηνείας και μετάφρασης, ώστε να εξασφαλίζεται η διεξαγωγή δίκαιης δίκης και κατά το ε.ε.σ., αναγνωρίζοντας παράλληλα στον εκζητούμενο το δικαίωμα υποβολής σχετικής αιτίας.

Στο σημείο αυτό άξιο ιδιαίτερης μνείας είναι το αποκαλούμενο δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο, το οποίο ρητά χαρακτηρίζεται στην Οδηγία ως ουσιώδη εγγύηση του δικαιώματος υπεράσπισης και κατά τη διαδικασία του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Και πάλι η εν λόγω Οδηγία αποτυπώνει κατ' αρχάς την ήδη αναπτυχθείσα νομολογία του ΕΔΔΑ³, ιδίως όσον αφορά το εύρος των δικαιωμάτων του συνηγόρου, την επικοινωνία του με τον εκζητούμενο και το ευεργέτημα πενίας. Ιδιαίτερος αξιοπρόσεκτη είναι μια νέα πρόβλεψη, που φαίνεται να λαμβάνει ειδικώς υπόψη την ιδιαίτερη θέση του εκζητούμενου

² Τον Οκτώβριο του 2010

³ Επί των ά. 5 και 6 ΕΣΔΑ

στο πλαίσιο του ε.ε.σ. Πρόκειται για την αναγνώριση του δικαιώματος πρόσβασης σε δικηγόρο και στο κράτος έκδοσης του εντάλματος, προκειμένου αυτός να επικουρεί τον δικηγόρο στο κράτος εκτέλεσης. Τέλος, όσον αφορά τη σημασία της «επιφύλαξης της ευρωπαϊκής δημόσιας τάξης» ως ορίου της παράδοσης του προσώπου, ιδιαιτέρως σημαντική είναι η απόφαση του ΕΔΔΑ στην υπόθεση Stapleton.⁴

Ειδικότερα, ο προσφεύγων προέβαλε, μεταξύ άλλων, τον ισχυρισμό ότι ήδη είχε παραβιαστεί στην Ιρλανδία (κράτος έκδοσης του εντάλματος) το δικαίωμά του για ταχεία απονομή της ποινικής δικαιοσύνης,⁵ υπήρχε δε, εξ αυτού, κίνδυνος προσβολής του δικαιώματός του σε δίκαιη δίκη σε περίπτωση εκτέλεσης του σχετικού ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Το Δικαστήριο απέρριψε μεν την προσφυγή ως απαράδεκτη, ενδιαφέρουσες δε είναι δύο σκέψεις του: α) Επί της αιτίας παραβίασης του δικαιώματος της δίκαιης δίκης κατάλληλο είναι να κρίνει το δικαστήριο του κράτους όπου θα διεξαχθεί η ποινική δίκη, δηλαδή του κράτους έκδοσης του εντάλματος, σταθμίζοντας όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης (παρ. 29 της απόφασης). β) Η Ιρλανδία έχει προσχωρήσει στην ΕΣΔΑ, ο δε εκζητούμενος έχει το δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του ΕΔΔΑ,⁶ μετά την εξάντληση των ενδίκων μέσων κατά την ιρλανδική νομοθεσία (παρ. 30 της απόφασης). Εν προκειμένω, θα πρέπει να σημειωθεί ότι παρατηρείται σύγκλιση των θέσεων ΕΔΔΑ και ΔΕΕ όσον αφορά τον επιμερισμό της ευθύνης μεταξύ κράτους έκδοσης και κράτους εκτέλεσης του εντάλματος καθώς και της διασφάλισης των σχετικών θεμελιωδών δικαιωμάτων του καθ' ου στο κράτος έκδοσης του εντάλματος.

Πώς διαβιβάζεται το ΕΕΣ

Όταν το προς σύλληψη πρόσωπο έχει εντοπισθεί, διαβιβάζεται ΕΕΣ απευθείας στην αρμόδια αρχή του κράτους όπου βρίσκεται, προς εκτέλεση. Συγχρόνως, προκειμένου να επιβεβαιωθεί ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο παρμένει στο ίδιο μέρος, η αρχή έκδοσης στέλνει συνήθως το ΕΕΣ απευθείας στο αρμόδιο εθνικό γραφείο SIRENE ώστε να διανεμηθεί στα κράτη μέλη της ΕΕ που ανήκουν στο σύστημα πληροφοριών του Σένγκεν. Αυτό θα επιτρέψει στις αστυνομικές αρχές στα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν το προς σύλληψη πρόσωπο. Επιπλέον, το ΕΕΣ πρέπει να σταλεί και στο αρμόδιο εθνικό γραφείο INTERPOL ώστε να διανεμηθεί σε όσα κράτη μέλη της ΕΕ δεν ανήκουν προς το παρόν στο SIS: Βουλγαρία, Κύπρο, Ιρλανδία, Ρουμανία και Ηνωμένο Βασίλειο. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι σε μερικά κράτη μέλη η καταχώρηση της INTERPOL δεν συνιστά λόγο σύλληψης. Στην περίπτωση αυτή, είναι σημαντικό να αναφέρεται ειδικά η ύπαρξη του ΕΕΣ, το οποίο μπορεί να είναι αναγκαίο για να επιτραπεί η στέρηση της ελευθερίας.

Στις περιπτώσεις που δεν είναι γνωστό πού βρίσκεται ο καταζητούμενος, το ΕΕΣ πρέπει να σταλεί στο αρμόδιο εθνικό γραφείο SIRENE ώστε να διανεμηθεί σε όσα κράτη μέλη της ΕΕ ανήκουν στο SIS.

⁴ Stapleton κατά Ιρλανδίας 4.5.2010.

⁵ ά. 6 παρ. 1 ΕΣΔΑ

⁶ ά. 35 ΕΣΔΑ

Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης εισάγει έξι νέα στοιχεία σε σχέση με τις παραδοσιακές διαδικασίες έκδοσης:

1. Αυστηρά χρονικά όρια: Το κράτος στο οποίο συλλαμβάνεται κάποιος υποχρεούται να επιστρέψει το πρόσωπο αυτό στο κράτος στο οποίο εκδόθηκε το ΕΕΣ εντός μέγιστης προθεσμίας 90 ημερών από τη σύλληψη. Εάν το πρόσωπο συμφωνήσει για την παράδοσή του, η απόφαση λαμβάνεται εντός 10 ημερών.
2. Απλούστερες διαδικασίες: Καταργείται η *αρχή του διττού αξιοποιίνου*⁷ - ότι δηλαδή η πράξη για την οποία ζητείται η παράδοση συνιστά ποινικό αδίκημα και στο αιτούν κράτος και στο κράτος στο οποίο συλλαμβάνεται ο καταζητούμενος. Εφόσον η σοβαρότητα του αδικήματος είναι τέτοια ώστε να τιμωρείται με τριετή τουλάχιστον φυλάκιση στο κράτος μέλος που εξέδωσε το ένταλμα, το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης που έχει εκδοθεί για τα εν λόγω αδικήματα πρέπει να εκτελείται ανεξαρτήτως εάν ο ορισμός του αδικήματος είναι ο ίδιος σε αμφότερα τα κράτη.
3. Δεν υπάρχει πολιτική ανάμειξη: Η διαδικασία του ΕΕΣ καταργεί την «πολιτική» φάση της έκδοσης. Αυτό σημαίνει ότι η απόφαση για το κατά πόσον ένα πρόσωπο πρέπει να παραδοθεί ή όχι βάσει ΕΕΣ, αποτελεί αποκλειστικά δικαστική διαδικασία.
4. Παράδοση υπηκόων: Επί της αρχής, οι χώρες της ΕΕ δεν μπορούν πλέον να αρνούνται την παράδοση δικών τους υπηκόων, εκτός εάν αναλαμβάνουν οι ίδιες τη δίωξη ή την εκτέλεση της ποινής φυλάκισης του καταζητουμένου. Το ΕΕΣ βασίζεται στην αρχή ότι οι πολίτες της ΕΕ είναι υπόλογοι για τις πράξεις τους ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ.
5. Εγγυήσεις: Η παράδοση ενός προσώπου υπόκειται σε τρία είδη εγγυήσεων, τις οποίες πρέπει να παρέχει το κράτος που εξέδωσε το ένταλμα:
 - α. Εάν ένα ΕΕΣ βασίζεται σε δικαστική απόφαση η οποία εκδόθηκε εν τη απουσία του καταζητουμένου, η παράδοση μπορεί να γίνει υπό τον όρο ότι το πρόσωπο αυτό έχει δικαίωμα να ζητήσει να δικαστεί εκ νέου στη χώρα που ζήτησε την παράδοσή του.
 - β. Εάν το ΕΕΣ βάσει του οποίου συλλαμβάνεται κάποιος έχει εκδοθεί για αξιόποινη πράξη η οποία επισύρει ποινή ισόβιας κάθειρξης, η παράδοση μπορεί να γίνει υπό τον όρο ότι ο κατηγορούμενος μπορεί να ζητήσει ύστερα από ορισμένο χρονικό διάστημα την επανεξέταση της ποινής αυτής.
 - γ. Εάν το αίτημα αφορά τη δίωξη υπηκόου ή κατοίκου του κράτους στο οποίο το πρόσωπο αυτό συνελήφθη, η παράδοση μπορεί να γίνει υπό τον όρο ότι το πρόσωπο αυτό θα διαμεταχθεί για την έκτιση του στερητικού της ελευθερίας του μέτρου.
6. Λόγοι άρνησης: Μπορεί να υπάρξει άρνηση για την παράδοση του συλληφθέντος για τρεις υποχρεωτικούς και επτά προαιρετικούς λόγους. Οι υποχρεωτικοί λόγοι αφορούν την αρχή «ne bis in idem»⁸, τους ανηλίκους (δεν υπάρχει παράδοση εάν το πρόσωπο δεν μπορεί, λόγω της ηλικίας του, να θεωρηθεί ποινικώς υπεύθυνο στη χώρα που συνελήφθη) και την αμνηστία (δεν υπάρχει παράδοση εάν το κράτος στο οποίο συνελήφθη το πρόσωπο θα μπορούσε να ασκήσει δίωξη κατά του προσώπου για αδίκημα το οποίο καλύπτεται από αμνηστία σε αυτό το κράτος). Οι προαιρετικοί λόγοι άρνησης επαφίενται καταρχήν στην κρίση των

⁷ Για 32 κατηγορίες σοβαρών αδικημάτων

⁸ Δεν υπάρχει παράδοση εάν το πρόσωπο έχει ήδη εκτίσει ποινή για το ίδιο αδίκημα

δικαστικών αρχών για παράδειγμα, μπορεί να υπάρξει άρνηση για την παράδοση εάν μέρος των αξιόποινων πράξεων για τις οποίες εκδόθηκε το ΕΕΣ διεπράχθη στο κράτος στο οποίο συνελήφθη το πρόσωπο και το κράτος αυτό ασκήσει δίωξη για αυτές τις πράξεις.

Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης που εγκρίθηκε το 2002 αντικαθιστά το σύστημα έκδοσης, επιβάλλοντας σε κάθε εθνική δικαστική αρχή.⁹ Να αναγνωρίσει, εξ αυτού τούτου του γεγονότος, και μέσω ελάχιστων ελέγχων, την αίτηση παράδοσης προσώπου την οποία υποβάλλει η δικαστική αρχή άλλου κράτους μέλους.¹⁰ Η απόφαση-πλαίσιο τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2004 και αντικατέστησε τα ισχύοντα σχετικά έγγραφα.

Ωστόσο, τα κράτη μέλη παραμένουν ελεύθερα να συνάπτουν και να εφαρμόζουν διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες στο μέτρο που οι συμφωνίες αυτές διευκολύνουν ή απλουστεύουν ακόμα περισσότερο τις διαδικασίες παράδοσης. Η εφαρμογή των προαναφερθεισών συμφωνιών δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να θίγει τις σχέσεις μεταξύ των άλλων κρατών μελών που δεν συμμετέχουν στη συμφωνία.

Απόφαση-πλαίσιο

Η απόφαση-πλαίσιο καθορίζει το «ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης», καθώς και κάθε δικαστική απόφαση που εκδίδει κράτος μέλος για τη σύλληψη ή την παράδοση από άλλο κράτος μέλος προσώπου με σκοπό:

- την άσκηση ποινικής δίωξης·
- την εκτέλεση ποινής·
- την εκτέλεση μέτρου ασφαλείας στερητικού της ελευθερίας.

Το ένταλμα εφαρμόζεται όταν υπάρχει:

- οριστική καταδίκη με φυλάκιση ή με μέτρο ασφαλείας διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων μηνών·
- αξιόποινη πράξη για την οποία προβλέπεται ποινή φυλάκισης ή μέτρο ασφαλείας διάρκειας ανώτερης του ενός έτους.

Λόγοι άρνησης της εκτέλεσης και της παράδοσης

Ένα κράτος μέλος μπορεί να μην εκτελέσει το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εάν:

- έχει εκδοθεί οριστική απόφαση από κράτος μέλος για την ίδια αξιόποινη πράξη κατά του ιδίου προσώπου.¹¹
- η αξιόποινη πράξη καλύπτεται από αμνηστία στο κράτος μέλος εκτέλεσης·
- το συγκεκριμένο πρόσωπο δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνο από το κράτος μέλος εκτέλεσης λόγω της ηλικίας του/της.

⁹ Δικαστική αρχή εκτέλεσης

¹⁰ Δικαστική αρχή έκδοσης

¹¹ αρχή του δεδικασμένου

Εάν ισχύουν άλλοι όροι¹², το κράτος μέλος εκτέλεσης μπορεί να αρνηθεί να εκτελέσει το ένταλμα. Επίσης, μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση του εντάλματος σε περίπτωση που το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης, εκτός εάν εφαρμόστηκαν τα απαραίτητα μέτρα ελέγχου. Εν πάση περιπτώσει, η άρνηση πρέπει να αιτιολογηθεί.

Με την υποβολή ορισμένων πληροφοριών,¹³ κάθε κράτος μέλος επιτρέπει τη διέλευση από την επικράτεια του παραδιδόμενου προσώπου.

Το ένταλμα μεταφράζεται στην επίσημη γλώσσα του κράτους μέλους εκτέλεσης. Επιπλέον, αποστέλλεται με κάθε μέσο που επιτρέπει την ύπαρξη γραπτής απόδειξης και τη δυνατότητα εξακρίβωσης της αυθεντικότητάς της από μέρους του κράτους μέλους εκτέλεσης.

Η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης εφαρμόζεται επί των χρηματικών ποινών¹⁴, επί ποινών στερητικών της ελευθερίας ή μέτρων στερητικών της ελευθερίας,¹⁵ επί αποφάσεων περί μέτρων επιτήρησης εναλλακτικά προς την προσωρινή κράτηση¹⁶ και επί μέτρων αναστολής και εναλλακτικών κυρώσεων¹⁷. Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν και εκτελούν στο έδαφός τους απόφαση δέσμευσης περιουσιακών ή αποδεικτικών στοιχείων που εκδίδεται από δικαστική αρχή άλλου κράτους μέλους στα πλαίσια ποινικής διαδικασίας.¹⁸

Η διαδικασία της Έκδοσης

Διάκριση μεταξύ «έκδοσης» και «απέλασης»

Οι δύο ως άνω θεσμοί διακρίνονται μεταξύ τους τόσο ως προς τη φύση και τη λειτουργία τους, όσο και ως προς τις διαδικαστικές προϋποθέσεις τους. Πλέον συγκεκριμένα:

Η απέλαση έγκειται στην υποχρέωση του αλλοδαπού να εγκαταλείψει πρόσκαιρα ή ισόβια τη χώρα όπου βρίσκεται. Τούτη συντελείται: **ι)** είτε κατόπιν έκδοσης ατομικής διοικητικής πράξης, η οποία στοχεύει στην απομάκρυνση ανεπιθύμητων αλλοδαπών από την εθνική επικράτεια για λόγους δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος, **ii)** είτε κατόπιν έκδοσης ποινικής απόφασης, με την οποία αυτή επιβάλλεται ως μέτρο ασφαλείας. Σχετικά κρίνεται σκόπιμο να σημειωθεί ότι ο θεσμός της απέλασης δεν ισχύει πλέον για πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή άλλως για πολίτες των κρατών μελών αυτής.

¹² πχ. σε περίπτωση παραγραφής του ποινικού αδικήματος ή της επιβληθείσας ποινής από τις διατάξεις του κράτους μέλους εκτέλεσης, ή σε περίπτωση οριστικής απόφασης για την ίδια αξιόποινη πράξη που έχει εκδοθεί από τρίτο κράτος κ.λπ

¹³ σχετικά με το ένταλμα σύλληψης, τη φύση της αξιόποινης πράξης, την ταυτότητα του προσώπου κ.λπ.

¹⁴ Απόφαση-πλαίσιο 2005/214

¹⁵ Απόφαση-πλαίσιο 2008/909

¹⁶ Απόφαση-πλαίσιο 2009/829

¹⁷ Απόφαση-πλαίσιο 2008/947

¹⁸ Απόφαση-πλαίσιο 2003/577

Αντίθετα, όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω, η έκδοση δεν είναι μέτρο μονομερούς χαρακτήρα, αλλά μορφή αμοιβαίας διακρατικής συνδρομής (ή άλλως αρωγής), η οποία στοχεύει στην παράδοση του εκζητουμένου στο κράτος που τον ζήτησε με σχετική αίτησή του, ώστε να δικαστεί για το έγκλημα που του αποδίδεται ή να εκτίσει την ποινή ή το μέτρο ασφαλείας που του επιβλήθηκε.

Διάκριση μεταξύ «έκδοσης» και «παράδοσης στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο»

Το έτος 1998 από τη Διπλωματική Διάσκεψη των Πληρεξουσίων των Ηνωμένων Εθνών υιοθετήθηκε το Καταστατικό της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου. Το Μόνιμο αυτό Διεθνές Δικαστήριο εδρεύει στη Χάγη και έχει ποινική δικαιοδοσία για τα σοβαρότερα εγκλήματα που ενδιαφέρουν τη διεθνή κοινότητα, όπως αυτά ορίζονται στα άρθρα 5 επ. του Καταστατικού. Απαραίτητη δε προϋπόθεση για την εκδίκαση των εν λόγω υποθέσεων είναι «σύλληψη και παράδοση» του προσώπου, που κατηγορείται για τέλεση ενός ή περισσότερων εκ των ανωτέρω εγκλημάτων, στο ανωτέρω Δικαστήριο.

Η διάκριση μεταξύ της ως άνω «παράδοσης» και του θεσμού της «έκδοσης» αποτυπώνεται ρητά στο άρθρο 103 του ως άνω Καταστατικού.¹⁹ Συνεπώς, ενώ κατά τη λειτουργία συμπίπτουν οι δύο ανωτέρω θεσμοί, το κύριο ποιοτικό χαρακτηριστικό που τους διαφοροποιεί έγκειται στο εξής: Στην έκδοση η σχετική διαδικασία κινείται «οριζόντια», καθώς –όπως προαναφέρθηκε- βασίζεται σε μια οριζόντια διακρατική σχέση, δηλαδή σε μια συνεργασία δύο ισοδυνάμων κυρίαρχων κρατών. Αντίθετα, στην ως άνω νοούμενη «παράδοση» η διαδικασία κινείται «κάθετα», καθώς έχει την αφετηρία της σε ένα κράτος, το οποίο παραιτείται του δικαιώματός του να υπαγάγει τον «καταζητούμενο» στην ποινική του δικαιοδοσία και καταλήγει σε ένα υπερεθνικό δικαιοδοτικό όργανο, δηλαδή το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο.

Νομικά (δεσμευτικά) μέσα είναι πλέον ο Κανονισμός, η Οδηγία και η Απόφαση. Από τις τρεις αυτές νομικές πράξεις μόνον ο Κανονισμός αναπτύσσει άμεση ισχύ στην έννομη τάξη των κρατών μελών. Η λήψη εσωτερικών μέτρων ενσωμάτωσης αποτελεί μεν αναγκαίο όρο για την ισχύ της Οδηγίας (και της Απόφασης). Όμως, σε όσες περιπτώσεις αναγνωρίζονται δικαιώματα υπέρ των πολιτών, η διάκριση μεταξύ αμέσου και εμμέσου –κάθετου- εννόμου αποτελέσματος της Οδηγίας αμβλύνεται ουσιωδώς, σύμφωνα με τη σχετική νομολογία του ΔΕΕ. Καθοριστική είναι η αναγνώριση της δυνατότητας του ατόμου να επικαλεστεί δικαιώματα που κατοχυρώνονται σε μια Οδηγία, ακόμη κι αν αυτή δεν έχει ενσωματωθεί –ή έχει ενσωματωθεί μερικώς- στο εσωτερικό δίκαιο.

Σε επίπεδο «προνομοθετικής» διαδικασίας παρατηρείται μία ευρεία συμμετοχή πολλαπλών παραγόντων.²⁰ Κατ' αρχάς καθοριστική είναι –και πάλι- η συμβολή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (: ά. 68 ΣυνθΛΕΕ). Δικαίωμα υποβολής πρότασης για τη θέσπιση μιας νομικής πράξης παρέχεται όχι μόνον στην Επιτροπή, αλλά και στα κράτη μέλη, εφόσον η εν λόγω πρόταση συνιστά «πρωτοβουλία του ενός τετάρτου» αυτών (: ά. 76 ΣυνθΛΕΕ). Στη συνάφεια αυτή αξιοπρόσεκτη είναι η διάταξη του ά. 11 παρ. 4 της ΣυνθΕΕ περί της δυνατότητας πολιτών της Ένωσης

¹⁹ «παράδοση σημαίνει την παράδοση ενός προσώπου από ένα Κράτος στο Δικαστήριο», ενώ «έκδοση σημαίνει την παράδοση ενός προσώπου από ένα Κράτος σε ένα άλλο Κράτος, όπως προβλέπεται από συνθήκη, σύμβαση ή την εθνική νομοθεσία».

²⁰ (Akteure).

(υπό ορισμένα ποσοτικά κριτήρια) να καλέσουν την Επιτροπή να υποβάλλει κατάλληλες σχετικές προτάσεις. Ιδιαίτερος δε σημαντικό είναι το θεσμικό πλέον δικαίωμα (και αντιστοίχως η υποχρέωση) ενεργούς συμμετοχής του εκάστοτε εθνικού Κοινοβουλίου επί της αξιολόγησης των «σχεδίων νομοθετικών πράξεων» της Ένωσης. Από τις ρυθμίσεις των σχετικών Πρωτοκόλλων συνάγεται ότι εν προκειμένω τα εθνικά κοινοβούλια δεν περιορίζονται στον έλεγχο των κυβερνήσεων, όπως αυτές εκπροσωπούνται δια του Συμβουλίου ή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στην ευρωπαϊκή διαδικασία. Ο ρόλος τους αναβαθμίζεται, στο βαθμό που είναι αυτοτελής και ανεξάρτητος της εκάστοτε κυβέρνησης. Η αιτιολογημένη γνώμη τους επί της παραβίασης της αρχής της επικουρικότητας μπορεί μάλιστα (υπό ποσοτικά κριτήρια και πάλι) να οδηγήσει στην επανεξέταση του σχεδίου της νομοθετικής πράξης. Σε «νομοθετικό» επίπεδο, οι νομικές πράξεις θεσπίζονται με τη συνέργεια Συμβουλίου και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στο πλαίσιο άλλοτε της συνήθους και άλλοτε της ειδικής νομοθετικής διαδικασίας. Υπό το πρίσμα της ως άνω διάστασης της ευρωπαϊκής δικαστικής συνεργασίας, παρατηρούνται συνοπτικά τα εξής:

α) Στα «νομοθετικά» όργανα της Ένωσης παρέχεται η ευχέρεια επιλογής των νομικών μέσων για τη λήψη μέτρων που αφορούν τη δικαστική συνεργασία, υπό την έννοια της θέσπισης κανόνων αμοιβαίας αναγνώρισης, πρόληψης και επίλυσης συγκρούσεων δικαιοδοσίας, υποστήριξης κατάρτισης κρατικών λειτουργών και υπαλλήλων καθώς και διευκόλυνσης της συνεργασίας τους «κατά την άσκηση ποινικών διώξεων και εκτέλεση αποφάσεων».²¹ Σήμερα δεν είναι δυνατό να εκτιμηθεί, αν ο Κανονισμός θ' αποτελέσει το νομικό μέσο θεσμοθέτησης των ανωτέρω κανόνων. Εν τούτοις, δεν μπορεί ν' αμφισβητηθεί ότι η πρόβλεψη της σχετικής δυνατότητας σε συνδυασμό με την απουσία του «μηχανισμού εφεδρικής τροχοπέδης» ή άλλως «της ρήτρας επείγουσας αναστολής» που προβλέπεται για την προσέγγιση των ουσιαστικών και ποινικών δικονομικών διατάξεων καταδεικνύουν την ποιοτική εμβάθυνση της αρμοδιότητας της Ένωσης στα εν λόγω θεματικά αντικείμενα.

β) Όσον αφορά τη δεύτερη ως άνω διάσταση της ευρωπαϊκής δικαστικής συνεργασίας, κατ' αρχάς πρέπει να σημειωθεί ότι αποκλειστικό νομικό μέσο για την προσέγγιση των ποινικών (δικονομικών και ουσιαστικών) κανόνων είναι η Οδηγία. Ιδιαίτερος σημαντικές είναι οι ρυθμίσεις των ά. 82 παρ. 3 και 83 παρ. 3 ΣυνθΑΕΕ, όπου αποτυπώνεται η βούληση των κρατών μελών να διατηρήσουν -σ' ένα βαθμό- τον έλεγχο της θέσπισης των σχετικών ευρωπαϊκών πράξεων. Ουσιαστικά φαίνεται μάλιστα να διατηρείται η αρχή της ομοφωνίας, αφού «όταν ένα μέλος του Συμβουλίου εκτιμά ότι σχέδιο οδηγίας [...] θίγει θεμελιώδεις πτυχές του συστήματός του ποινικής δικαιοσύνης, μπορεί να ζητήσει να υποβληθεί το θέμα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο». Στην προκείμενη αναστολή της νομοθετικής διαδικασίας τίθεται τέρμα, μόνον εφόσον επιτευχθεί συναίνεση στους κόλπους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Στην αντίθετη περίπτωση, παρέχεται η -κρίσιμη για τους σκοπούς της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης- δυνατότητα προσφυγής στη διαδικασία της «ενισχυμένης συνεργασίας». Η πρόβλεψη της ως άνω -αόριστης κατά περιεχόμενο- ρήτρας αναστολής εξυπηρετεί τα ίδια τα κράτη, καθόσον εναπόκειται αποκλειστικά στην κρίση του κάθε μέλους του Συμβουλίου να προσδιορίσει -στο «προνομοθετικό» στάδιο- τις «θεμελιώδεις πτυχές του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης» που θίγονται από την εκάστοτε πρόταση Οδηγίας.

²¹ δεύτερο εδ. της παρ. 1 του ά. 82 ΣυνθΑΕΕ

Η θέσπιση «ελάχιστων κοινών κανόνων» στο πεδίο του ποινικού δικονομικού δικαίου εξυπηρετεί τη «διευκόλυνση» της αμοιβαίας αναγνώρισης και της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις «που έχουν διασυνοριακές διαστάσεις». Η σχετική αρμοδιότητα της Ένωσης είναι μεν θεματικά προσδιορισμένη σε συγκεκριμένα –ουσιώδη- «στοιχεία της ποινικής διαδικασίας». Η διεύρυνσή της είναι όμως δυνατή με ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου και μετά από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ρητά δε διαλαμβάνεται ότι η θέσπιση των σχετικών κανόνων «δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας των προσώπων». Αντίθετα, ως προς τους ουσιαστικούς ποινικούς κανόνες παρατηρείται ότι η προσέγγισή τους εξυπηρετεί: ι) Πρώτον, την (διεθνική) αντιμετώπιση της «ιδιαιτέρως σοβαρής εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση»,²² όπου απαντά μια περιοριστική απαρίθμηση των οικείων εγκληματικών συμπεριφορών, χωρίς όμως να αποκλείεται η διεύρυνση του σχετικού καταλόγου. ιι) Δεύτερον, την «εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής πολιτικής της Ένωσης, σε τομέα στον οποίο εφαρμόζονται μέτρα εναρμόνισης»,²³ εφόσον η εν λόγω προσέγγιση είναι «αναγκαία» για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Είναι ευνόητο ότι με τη δεύτερη ως άνω ρύθμιση αποτυπώνεται στο πρωτογενές δίκαιο η νομολογία του ΔΕΕ (τότε ΔΕΚ) επί της ποινικής αρμοδιότητας της τότε Ευρωπαϊκής Κοινότητας σε τομείς πολιτικής, όπου προβλέπεται η λήψη μέτρων εναρμόνισης. Πρόκειται για μια ποιοτική και ποσοτική εμβάθυνση της αρμοδιότητας της Ένωσης στο πεδίο του ουσιαστικού ποινικού δικαίου, η οποία απασχόλησε (και θα απασχολήσει) θεωρία και πράξη. Διαφοροποιήσεις απαντούν επίσης και στις διατάξεις περί της ευρωενωσιακής δικαιοθεσίας όσον αφορά τη θέσπιση κανόνων για την ενίσχυση των εξουσιών της Eurojust²⁴ και τη σύσταση της «Ευρωπαϊκής Εισαγγελικής Αρχής».²⁵ Ειδικότερα:

γ) Η Eurojust αποτελεί το βασικό (δικαστικό) όργανο της Ένωσης για τον συντονισμό στον τομέα της όλης ποινικής προδικασίας. Είναι δε οργανωμένη με τη μορφή «δικτύου», δηλαδή συμμετέχουν σ'αυτή ένας εκπρόσωπος από κάθε κράτος μέλος. Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμη η αναφορά και της Europol, η οποία έχει ανάλογη οργάνωση και λειτουργία στο πεδίο της «αστυνομικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις»

Εν προκειμένω, η θεσμική αναβάθμιση της Eurojust συνοδεύεται από την αντίστοιχη θεσμική αρμοδιότητα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Κανονισμών, οι οποίοι θα «καθορίζουν τη δομή, τη λειτουργία, το πεδίο δράσης και τα καθήκοντά της», όπως επίσης και «τις πρακτικές ρυθμίσεις για τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων [...] στην αξιολόγηση των δραστηριοτήτων» της.²⁶ Η επιλογή του Κανονισμού, ως μόνου νομικού μέσου, η διαδικασία λήψης της σχετικής απόφασης (:«συνήθης νομοθετική διαδικασία») και η απουσία «ρήτρας επείγουσας αναστολής» καταδεικνύουν την ιδιαίτερη σημασία που αποδίδει η Ένωση στη λειτουργία ιδίων οργάνων στο πεδίο της ποινικής καταστολής για την ανάπτυξη του επίμαχου «χώρου».

²² (παρ. 1 ά. 83),

²³ (παρ. 2 ά. 83),

²⁴ (: ά. 85 ΣυνθΛΕΕ)

²⁵ (: ά. 86 ΣυνθΛΕΕ)

²⁶ (ά. 85 ΣυνθΛΕΕ).

δ) Η ανωτέρω αντίληψη διαπνέει και τη θεσμική πρόβλεψη για τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελικής Αρχής. Όμως, η ποιοτική διαφοροποίηση των «εξουσιών» της έναντι εκείνων της Eurojust, αποτέλεσε προδήλως τον παράγοντα καταφυγής σε μια «μικτή» λύση: Τον σχετικό Κανονισμό εκδίδει το Συμβούλιο «ομόφωνα μετά από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου» και «σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία».²⁷ Πρόκειται για μια ιδιότυπη συνύπαρξη ενός «διακυβερνητικού» (: ομοφωνία του Συμβουλίου) κι ενός «ενοποιητικού» (: έκδοση Κανονισμού) στοιχείου στους κανόνες της σχετικής δικαιοθεσίας, που αντικατοπτρίζει έναν πολιτικό συμβιβασμό. Σε περίπτωση μη επίτευξης ομοφωνίας και εν συνεχεία συμφωνίας στους κόλπους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, αναγνωρίζεται πάντως η δυνατότητα καθιέρωσης «ενισχυμένης συνεργασίας».

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι η πρόταξη της ενοποιητικής συνιστώσας για την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης αντανάκλαται κυρίως στη διάταξη του ά. 325 ΣυνθΛΕΕ. Όμως οι δύο ως άνω διατάξεις, θ' αποτελέσουν προδήλως πηγή προβλημάτων, στο βαθμό που όχι απλώς επιτρέπουν μία «νομοθέτηση» δύο ταχυτήτων, αλλά πρωτίστως προκαλούν σύγχυση σχετικά με την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ του Συμβουλίου κατ' ά. 86 ΣυνθΛΕΕ και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου κατ' ά. 325 ΣυνθΛΕΕ.

Eurojust

Αποστολή της Ευρωπαϊκής Μονάδας Δικαστικής Συνεργασίας (Eurojust) είναι η στήριξη και η ενίσχυση του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών για την έρευνα και τη δίωξη σοβαρών εγκλημάτων που έχουν επιπτώσεις σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη ή απαιτούν δίωξη σε κοινές βάσεις, βάσει επιχειρήσεων που διεξάγονται και πληροφοριών που παρέχονται από τις αρχές των κρατών μελών και την Ευρωπαϊκή.

Σε αυτή τη συνάρτηση, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, μέσω κανονισμών, μπορούν να καθορίζουν τη δομή, τη λειτουργία, το πεδίο δράσης και τα καθήκοντα της Eurojust. Τα καθήκοντα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν:

α) την έναρξη ποινικών ερευνών καθώς και την εισήγηση για την κίνηση ποινικών διώξεων που διεξάγονται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, και ειδικότερα των διώξεων που αφορούν αδικήματα κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, β) τον συντονισμό των ερευνών και των διώξεων του στοιχείου α), γ) την ενίσχυση της δικαστικής συνεργασίας, μεταξύ άλλων με την επίλυση των συγκρούσεων δικαιοδοσίας και με στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο. Οι εν λόγω κανονισμοί καθορίζουν επίσης τις πρακτικές ρυθμίσεις για τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων των κρατών μελών στην αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της Eurojust.

Για την καταπολέμηση των αδικημάτων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, το Συμβούλιο, μέσω κανονισμών, μπορεί να συστήσει Ευρωπαϊκή Εισαγγελία εκ της Eurojust. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία είναι αρμόδια

²⁷ (ά. 86 ΣυνθΛΕΕ).

για την καταζήτηση, τη δίωξη και την παραπομπή ενώπιον της δικαιοσύνης, ενδεχομένως σε σύνδεση με την Ευρώπη, των δραστών αδικημάτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, καθώς και των συνεργών τους. Ασκεί δε ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων των κρατών μελών την ποινική δίωξη των αδικημάτων αυτών.

Αρμοδιότητες της Eurojust²⁸

Οι αρμοδιότητες της Eurojust δεν θίγουν τις αρμοδιότητες της Κοινότητας στον τομέα της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων αυτής και ούτε θίγουν τις υφιστάμενες Συμβάσεις και συμφωνίες, ιδίως την ευρωπαϊκή σύμβαση αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις (Συμβούλιο της Ευρώπης) η οποία υπογράφηκε στο Στρασβούργο στις 20 Απριλίου 1959 καθώς και τη σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών θεμάτων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 29 Μαΐου 2000 και το πρωτόκολλο αυτής, το οποίο εγκρίθηκε στις 16 Οκτωβρίου 2001.

Για την πραγματοποίηση των στόχων της, η Eurojust επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα με αυτοματοποιημένο τρόπο ή σε μη αυτοματοποιημένα διαρθρωμένα αρχεία. Επομένως, θα πρέπει να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλισθεί επίπεδο προστασίας των δεδομένων αντίστοιχο τουλάχιστον με εκείνο που απορρέει από την εφαρμογή των αρχών της Σύμβασης για την προστασία των προσώπων έναντι της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Συμβούλιο της Ευρώπης) η οποία υπογράφηκε στο Στρασβούργο στις 28 Ιανουαρίου 1981 και των μεταγενέστερων τροποποιήσεων αυτής, ιδίως του πρωτοκόλλου που έχει ανοίξει προς υπογραφή στις 8 Νοεμβρίου 2001, μόλις οι τροποποιήσεις αυτές αρχίσουν να ισχύουν μεταξύ των κρατών μελών.

Για να διασφαλίζεται και να ελέγχεται ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα γίνεται από την Eurojust με ορθό τρόπο, θα πρέπει να συγκροτηθεί ένα κοινό εποπτικό όργανο το οποίο, λόγω της σύνθεσης της Eurojust, θα πρέπει να απαρτίζεται από δικαστές ή, εάν το συνταγματικό ή εθνικό σύστημα το απαιτεί, από πρόσωπα που ασκούν ισοδύναμα καθήκοντα που τους παρέχουν κατάλληλη ανεξαρτησία. Οι αρμοδιότητες αυτού του κοινού εποπτικού οργάνου δεν θα πρέπει να θίγουν τις αρμοδιότητες των εθνικών δικαστηρίων και τις προσφυγές που μπορούν να ασκηθούν ενώπιον αυτών. Η Eurojust έχει νομική προσωπικότητα.²⁹

Το πεδίο γενικής αρμοδιότητας της Eurojust καλύπτει:³⁰

α) τις μορφές εγκληματικότητας και τις αξιόποινες πράξεις για τις οποίες η Ευρώπη έχει, ανά πάσα στιγμή, αρμοδιότητα δράσης κατ' εφαρμογή του άρθρου 2 της Σύμβασης Ευρώπη της 26ης Ιουλίου 1995·

β) τις ακόλουθες μορφές εγκληματικότητας:

- τα εγκλήματα στον τομέα της πληροφορικής,

²⁸ 2002/187/ΔΕΥ

²⁹ Σκέψεις της απόφασης του Συμβουλίου (2002/187/ΔΕΥ)

³⁰ Άρθρο 4

- την απάτη και τη δωροδοκία, καθώς και οποιοδήποτε ποινικό αδίκημα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,
- το ξέπλυμα των προϊόντων του εγκλήματος,
- τα εγκλήματα κατά του περιβάλλοντος,
- τη συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση κατά την έννοια της κοινής δράσης 98/733/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1998, σχετικά με το αξιόποιο της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση, στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

γ) άλλες αξιόποινες πράξεις οι οποίες τελέσθηκαν σε συνάρτηση με τις μορφές εγκληματικότητας και τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β).

Σύνθεση

Η Eurojust απαρτίζεται από ένα εθνικό μέλος το οποίο αποσπάται από κάθε κράτος μέλος, σύμφωνα με την έννομη τάξη του, και έχει την ιδιότητα του εισαγγελέα, του δικαστή ή του αξιωματικού της αστυνομίας με ισοδύναμες προνομίες. Κάθε εθνικό μέλος δύναται να επικουρείται από ένα πρόσωπο. Σε περίπτωση ανάγκης και με τη συμφωνία του συλλογικού οργάνου, το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 10, πλείονα πρόσωπα δύνανται να επικουρούν το εθνικό μέλος. Ένας από τους βοηθούς αυτούς δύναται να αντικαταστήσει το εθνικό μέλος.

Στόχοι³¹

Στο πλαίσιο ερευνών και διώξεων εγκληματικών πράξεων, στον τομέα του σοβαρού εγκλήματος, ιδίως του οργανωμένου, οι οποίες αφορούν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, η Eurojust έχει ως στόχους:

- α) να προωθεί και να βελτιώνει τον συντονισμό μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, όσον αφορά τις έρευνες και τις διώξεις εντός των κρατών μελών, λαμβάνοντας υπόψη κάθε αίτηση προερχόμενη από αρμόδια αρχή κράτους μέλους και κάθε πληροφορία παρεχόμενη από αρμόδιο όργανο δυνάμει διατάξεων που έχουν θεσπισθεί στο πλαίσιο των συνθηκών,
- β) να βελτιώνει τη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, διευκολύνοντας ιδίως την υλοποίηση της διεθνούς δικαστικής συνδρομής και την εκτέλεση αιτήσεων έκδοσης,
- γ) να υποστηρίζει, κατ' άλλους τρόπους, τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ώστε να ενισχύεται η αποτελεσματικότητα των ερευνών και των διώξεών τους.

Καθήκοντα της Eurojust³²

Για την επίτευξη των στόχων της, η Eurojust εκτελεί τα καθήκοντά της:

- α) μέσω ενός ή περισσότερων από τα οικεία εθνικά μέλη,
- β) ως συλλογικό όργανο, σύμφωνα, όταν:

³¹ Άρθρο 3

³² Άρθρο 5

- i) το ζητούν ένα ή περισσότερα εκ των οικείων εθνικών μελών, τα οποία αφορά μία υπόθεση που χειρίζεται η Eurojust, ή
- ii) η υπόθεση συνεπάγεται τη διενέργεια ερευνών ή διώξεων που έχουν επιπτώσεις στο επίπεδο της Ένωσης ή που μπορεί να αφορούν και άλλα κράτη μέλη εκτός των άμεσα ενεχομένων, ή
- iii) τίθεται ένα γενικό ζήτημα που αφορά την επίτευξη των στόχων της, ή
- iv) προβλέπεται από άλλες διατάξεις της παρούσας απόφασης.

Η Eurojust, όταν εκτελεί τα καθήκοντά της, δηλώνει εάν ενεργεί μέσω ενός ή περισσότερων εθνικών μελών.

Εκτέλεση των καθηκόντων της Eurojust μέσω των εθνικών μελών της³³

Η Eurojust, όταν ενεργεί μέσω των οικείων εθνικών μελών της:

- α) δύναται να καλεί τις αρμόδιες αρχές των οικείων κρατών μελών να εξετάζουν το ενδεχόμενο:
 - i) να προβούν σε έρευνα ή δίωξη για συγκεκριμένες πράξεις,
 - ii) να δεχθούν ότι είναι ίσως προτιμότερο να προβεί ένα εξ αυτών σε έρευνα ή δίωξη για συγκεκριμένες πράξεις,
 - iii) να αναλάβουν τον συντονισμό μεταξύ των αρμόδιων αρχών των οικείων κρατών μελών,
 - iv) να συστήσουν κοινή ομάδα έρευνας σύμφωνα με τα σχετικά μέσα συνεργασίας,
 - v) να της παράσχουν κάθε πληροφορία απαραίτητη για την εκτέλεση των καθηκόντων της·
- β) εξασφαλίζει την αμοιβαία ενημέρωση των αρμοδίων αρχών των οικείων κρατών μελών σχετικά με τις έρευνες και τις διώξεις των οποίων έχει γνώση·
- γ) επικουρεί, κατόπιν αιτήσεώς τους, τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, προκειμένου να εξασφαλίσει τον καλύτερο δυνατό συντονισμό των ερευνών και των διώξεων·
- δ) παρέχει υποστήριξη για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών·
- ε) συνεργάζεται και διαβουλεύεται με το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο, μεταξύ άλλων χρησιμοποιώντας τη βάση τεκμηρίωσης του Δικτύου και συμβάλλοντας στη βελτίωσή της·
- στ) παρέχει την υποστήριξή της, στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφοι 2 και 3, και εφόσον συμφωνεί το συλλογικό όργανο, σε έρευνες και διώξεις που αφορούν τις αρμόδιες αρχές ενός μόνο κράτους μέλους·
- ζ) μπορεί, σύμφωνα με τους στόχους του άρθρου 4 παράγραφος 1 και προκειμένου να βελτιωθεί η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ των αρμοδίων

³³ Άρθρο 6

αρχών των κρατών μελών, να διαβιβάζει αιτήσεις αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, εφόσον:

- i) προέρχονται από αρμόδια αρχή ενός κράτους μέλους,
- ii) αφορούν έρευνα ή δίωξη διενεργούμενη από την αρχή αυτή για συγκεκριμένη υπόθεση, και
- iii) χρειάζονται την παρέμβασή της, προκειμένου να εκτελούνται συντονισμένα.

Η Eurojust, όταν ενεργεί ως συλλογικό όργανο:³⁴

α) σε σχέση με τις μορφές εγκληματικότητας και τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1, δύναται να ζητεί αιτιολογημένα από τις αρμόδιες αρχές των οικείων κρατών μελών:

- i) να προβούν σε έρευνα ή δίωξη για συγκεκριμένες πράξεις,
- ii) να δεχθούν ότι είναι ίσως προτιμότερο να προβεί ένα εξ αυτών σε έρευνα ή δίωξη για συγκεκριμένες πράξεις,
- iii) να αναλάβουν τον συντονισμό μεταξύ των αρμόδιων αρχών των οικείων κρατών μελών,

iv) να συστήσουν κοινή ομάδα έρευνας σύμφωνα με τα σχετικά μέσα συνεργασίας,

v) να της παράσχουν κάθε πληροφορία απαραίτητη για την εκτέλεση των καθηκόντων της·

β) εξασφαλίζει την αμοιβαία ενημέρωση των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών σχετικά με τις έρευνες και τις διώξεις των οποίων έχει γνώση και οι οποίες έχουν επιπτώσεις στο επίπεδο της Ένωσης ή θα μπορούσαν να αφορούν και άλλα κράτη μέλη πέραν των άμεσα ενεχομένων·

γ) επικουρεί τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, κατόπιν αιτήσεώς τους, προκειμένου να εξασφαλίσει τον καλύτερο δυνατό συντονισμό των ερευνών και των διώξεων·

δ) παρέχει υποστήριξη για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, ιδίως βάσει της ανάλυσης που πραγματοποιεί η Ευρωπόλ·

ε) συνεργάζεται και διαβουλεύεται με το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο, μεταξύ άλλων χρησιμοποιώντας τη βάση τεκμηρίωσης του Δικτύου και συμβάλλοντας στη βελτίωσή της·

στ) μπορεί να συνδράμει την Ευρωπόλ, στην οποία παρέχει ιδίως γνώμες βασισμένες στις αναλύσεις που πραγματοποιήσει·

ζ) δύναται να παρέχει υποστήριξη διοικητικής μέριμνας στις περιπτώσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α), γ) και δ). Η υποστήριξη αυτή διοικητικής μέριμνας δύναται ιδίως να περιλαμβάνει βοήθεια για τη μετάφραση, τη διερμηνεία και τη διοργάνωση συντονιστικών συνεδριάσεων.

³⁴ Άρθρο 7

Αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών

Η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις στην Ένωση θεμελιώνεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών και περιλαμβάνει την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών στους τομείς που προβλέπονται στην παράγραφο 2 και στο άρθρο 83.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, λαμβάνουν μέτρα που αφορούν: α) τον καθορισμό κανόνων και διαδικασιών για να εξασφαλίζεται η αναγνώριση, σε ολόκληρη την Ένωση, όλων των τύπων δικαστικών αποφάσεων και διαταγών, β) την πρόληψη και την επίλυση των συγκρούσεων δικαιοδοσίας μεταξύ κρατών μελών, γ) την υποστήριξη της κατάρτισης των δικαστών και των άλλων λειτουργών και υπαλλήλων του τομέα απονομής της δικαιοσύνης, δ) τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των δικαστικών ή άλλων ισοδύναμων αρχών των κρατών μελών κατά την άσκηση ποινικών διώξεων και την εκτέλεση των αποφάσεων.

Κατά τον βαθμό που είναι απαραίτητο για να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών καθώς και η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές διαστάσεις, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία μέσω οδηγιών, μπορούν να θεσπίζουν ελάχιστους κανόνες. Στους ελάχιστους αυτούς κανόνες συνεκτιμώνται οι διαφορές μεταξύ των νομικών συστημάτων και παραδόσεων των κρατών μελών. Οι ελάχιστοι αυτοί κανόνες αφορούν: α) το αμοιβαίως παραδεκτό των αποδείξεων μεταξύ των κρατών μελών, β) τα δικαιώματα των προσώπων στην ποινική διαδικασία, γ) τα δικαιώματα των θυμάτων της εγκληματικότητας, δ) άλλα ειδικότερα στοιχεία της ποινικής διαδικασίας, τα οποία θα έχουν προηγουμένως προσδιορισθεί από το Συμβούλιο με απόφαση.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία μέσω οδηγιών, μπορούν να θεσπίζουν ελάχιστους κανόνες για τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων στους τομείς της ιδιαιτέρως σοβαρής εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση, η οποία απορρέει ιδίως από τη φύση ή τις επιπτώσεις των αδικημάτων αυτών ή λόγω ειδικής ανάγκης να καταπολεμούνται σε κοινή βάση. Οι εν λόγω τομείς εγκληματικότητας είναι οι εξής: τρομοκρατία, εμπορία ανθρώπων και γενετήσια εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών, παράνομη εμπορία ναρκωτικών, παράνομη εμπορία όπλων, ξέπλυμα χρήματος, διαφθορά, παραχάραξη μέσων πληρωμής, εγκληματικότητα στον χώρο της πληροφορικής και οργανωμένο έγκλημα. Ανάλογα με την εξέλιξη της εγκληματικότητας, το Συμβούλιο μπορεί να εκδίδει αποφάσεις που προσδιορίζουν και άλλους τομείς εγκληματικότητας.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, μπορούν να θεσπίζουν μέτρα ενθάρρυνσης και στήριξης της δράσης των κρατών μελών στον τομέα της πρόληψης του εγκλήματος, αποκλειομένης της οποιασδήποτε εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

Η Ένωση αναπτύσσει αστυνομική συνεργασία στην οποία συμμετέχουν όλες οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών και τελωνειακών αρχών και άλλων αρχών επιβολής του νόμου ειδικευμένων στον τομέα της πρόληψης ή της εξακρίβωσης αξιόποινων πράξεων ή της διερεύνησής τους. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία μπορούν να λαμβάνουν μέτρα που αφορούν: α) τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών, β) την παροχή υποστήριξης για την κατάρτιση προσωπικού, καθώς και τη συνεργασία όσον αφορά τις ανταλλαγές προσωπικού, τον εξοπλισμό και την εγκληματολογική έρευνα, γ) τις κοινές τεχνικές έρευνας όσον αφορά την εξακρίβωση σοβαρών μορφών οργανωμένου εγκλήματος. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία, μπορεί να θεσπίζει μέτρα για την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των αρχών. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Εφόσον δεν επιτευχθεί ομοφωνία, ομάδα αποτελούμενη από εννέα τουλάχιστον κράτη μέλη μπορεί να ζητήσει να παραπεμφθεί το σχέδιο μέτρων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Στην περίπτωση αυτή, η διαδικασία στο Συμβούλιο αναστέλλεται. Αφού συζητήσει το ζήτημα και εφόσον επιτευχθεί συναίνεση, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναπέμπει εντός τετραμήνου από την αναστολή αυτή το σχέδιο στο Συμβούλιο προς θέσπιση. Εντός της αυτής προθεσμίας, σε περίπτωση μη συμφωνίας, και εφόσον εννέα τουλάχιστον κράτη μέλη επιθυμούν να καθιερώσουν ενισχυμένη συνεργασία βάσει του συγκεκριμένου σχεδίου μέτρων, τα εν λόγω κράτη μέλη ενημερώνουν σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή. Στην περίπτωση αυτή, η έγκριση για την καθιέρωση ενισχυμένης συνεργασίας η οποία προβλέπεται στο άρθρο 20, παράγραφος 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και στο άρθρο 329, παράγραφος 1 της παρούσας Συνθήκης, θεωρείται ότι χορηγήθηκε και εφαρμόζονται οι διατάξεις περί ενισχυμένης συνεργασίας.

Αποστολή της Ευρωπόλ

Αποστολή της Ευρωπόλ είναι η στήριξη και η ενίσχυση της δράσης των αστυνομικών αρχών και των άλλων αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών, καθώς και της αμοιβαίας συνεργασίας τους στην πρόληψη και καταπολέμηση των σοβαρών εγκλημάτων που έχουν επιπτώσεις σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, της τρομοκρατίας και των μορφών εγκληματικότητας που θίγουν ένα κοινό συμφέρον το οποίο αποτελεί αντικείμενο πολιτικής της Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία μέσω κανονισμών, μπορούν να καθορίζουν τη δομή, τη λειτουργία, το πεδίο δράσης και τα καθήκοντα της Ευρωπόλ. Τα καθήκοντα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν:

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία, καθορίζει τις προϋποθέσεις και τα όρια εντός των οποίων οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών των άρθρων 82 και 87 μπορούν να αναλαμβάνουν δράση στο

³⁵ 2009/371/ΔΕΥ

έδαφος άλλου κράτους μέλους σε συνεργασία και σε συμφωνία με τις αρχές του κράτους μέλους αυτού. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Ειδικότερα η Ευρωπόλ:

- διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών·
- συγκεντρώνει και αναλύει πληροφορίες·
- κοινοποιεί άμεσα στις αρμόδιες υπηρεσίες των κρατών μελών, μέσω των εθνικών μονάδων, πληροφορίες που τις αφορούν και πληροφορίες σχετικά με τις σχέσεις που διαπιστώθηκαν μεταξύ των εγκληματικών πράξεων·
- διευκολύνει τις έρευνες στα κράτη μέλη·
- διαχειρίζεται τις συλλογές ηλεκτρονικών πληροφοριών·
- επικουρεί τα κράτη μέλη όσον αφορά την κατάρτιση των αρμοδίων αρχών·
- διευκολύνει την τεχνική στήριξη μεταξύ των κρατών μελών·
- αποτελεί σημείο επαφής όσον αφορά την καταστολή της παραχάραξης του ευρώ.

Η Ευρωπόλ ενεργεί όταν ένα ή δύο κράτη μέλη θίγονται από σοβαρή μορφή διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος. Αυτό περιλαμβάνει όλο και περισσότερους τομείς, όπως:

- την πρόληψη και καταπολέμηση της τρομοκρατίας·
- την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών·
- την παράνομη διακίνηση ανθρωπίνων όντων·
- τα κυκλώματα λαθρομετανάστευσης·
- την παράνομη διακίνηση ραδιενεργού και πυρηνικού υλικού·
- την παράνομη διακίνηση κλαπέντων οχημάτων·
- την καταπολέμηση της παραχάραξης και παραποίησης μέσων πληρωμής·
- το ξέπλυμα χρήματος (πλην περιπτώσεων ήσσονος σοβαρότητας).

Διοίκηση της Ευρωπόλ:

- από το διοικητικό συμβούλιο που αποτελείται από έναν εκπρόσωπο από κάθε κράτος μέλος και από την Επιτροπή ο οποίος συμμετέχει ως παρατηρητής. Το διοικητικό συμβούλιο συμμετέχει μεταξύ άλλων στον καθορισμό των προτεραιοτήτων της Ευρωπόλ, ορίζει ομόφωνα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των υπαλλήλων σύνδεσης, καθορίζει τους όρους σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων, εξασφαλίζει την προετοιμασία των κανόνων που εφαρμόζονται στα αρχεία ανάλυσης, εξετάζει τα προβλήματα στα οποία εφιστά την προσοχή η κοινή αρχή ελέγχου. Το διοικητικό συμβούλιο συνέρχεται τουλάχιστον δύο φορές τον χρόνο. Εγκρίνει με ομοφωνία μια έκθεση δραστηριότητας της Ευρωπόλ και μια προκαταρκτική έκθεση όπου λαμβάνονται υπόψη οι λειτουργικές ανάγκες των κρατών μελών και οι επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της Ευρωπόλ. Οι εκθέσεις αυτές υποβάλλονται προς έγκριση στο Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Ενημερώνεται το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η προεδρία του διοικητικού συμβουλίου εξασφαλίζεται από τον εκπρόσωπο του κράτους μέλους που ασκεί την προεδρία στο Συμβούλιο·
- από τον διευθυντή που διορίζεται ομόφωνα, κατόπιν γνωμοδότησης του διοικητικού συμβουλίου, από το Συμβούλιο, για τετραετή χρονική περίοδο, ανανεώσιμη άπαξ. Βοηθείται από τρεις αναπληρωτές διευθυντές που διορίζονται

από το Συμβούλιο για μία άπαξ ανανεώσιμη τετραετία. Τα καθήκοντά τους προσδιορίζονται από τον διευθυντή. Ο διευθυντής από την πλευρά του, είναι αρμόδιος για την εκτέλεση των καθηκόντων που ανατίθενται στην Ευρωπόλ, για την τρέχουσα διοίκηση και τη διαχείριση του προσωπικού. Ο διευθυντής είναι υπόλογος στο διοικητικό συμβούλιο και είναι ο νόμιμος εκπρόσωπος της Ευρωπόλ.

- από τον δημοσιονομικό ελεγκτή που διορίζεται με ομοφωνία από το διοικητικό συμβούλιο και είναι υπόλογος σε αυτό.
- από τη δημοσιονομική επιτροπή που αποτελείται από έναν εκπρόσωπο κάθε κράτους μέλους.

Η Ευρωπόλ χρηματοδοτείται από τις συνεισφορές των κρατών μελών. Οι λογαριασμοί που αφορούν όλα τα έσοδα και τις δαπάνες που εγγράφονται στον προϋπολογισμό, καθώς και ο προϋπολογισμός στοιχείων ενεργητικού και του παθητικού της Ευρωπόλ υποβάλλονται προς ετήσιο έλεγχο. Ο κατά πρόβλεψη προϋπολογισμός και η εκτέλεση του προϋπολογισμού εξετάζονται από το Συμβούλιο.

Η Ευρωπόλ μπορεί να αποθηκεύσει, τροποποιήσει και χρησιμοποιήσει δεδομένα σχετικά με αξιόποινες πράξεις που υπάγονται στην αρμοδιότητά της σε άλλα αρχεία (αρχεία ανάλυσης), συμπεριλαμβανομένων και των δεδομένων σχετικά με συναφείς αξιόποινες πράξεις. Τα αρχεία, που προορίζονται για ανάλυση προς στήριξη έρευνας σε ποινικές υποθέσεις, αφορούν τα ακόλουθα θέματα:

- άτομα για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι έχουν διαπράξει αξιόποινη πράξη ή έχουν καταδικαστεί για αξιόποινη πράξη σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο κράτους μέλους ή έχουν συμμετάσχει σε αξιόποινη πράξη που υπάγεται στην αρμοδιότητα της Ευρωπόλ.
- άτομα για τα οποία, βάσει του εθνικού δικαίου κράτους μέλους, υπάρχουν υπόνοιες ότι σχεδιάζουν να διαπράξουν αξιόποινες πράξεις που υπάγονται στην αρμοδιότητα της Ευρωπόλ.
- ενδεχόμενους μάρτυρες με την ευκαιρία ερευνών σχετικά με αξιόποινες πράξεις ή ποινικών διώξεων.
- θύματα συγκεκριμένης αξιόποινης πράξης ή δυνάμει θύματα.
- άτομα που χρησιμεύουν ως σύνδεσμοι επαφής ή συνοδοί.
- άτομα που μπορεί να παράσχουν πληροφορίες για τις σχετικές αξιόποινες πράξεις³⁶.

Τροποποίηση του Συντάγματος στην Κύπρο

Ομόφωνα η Ολομέλεια της Κυπριακής Βουλής ψήφισε σε νόμο τον Ιούλιο του 2013, το κυβερνητικό νομοσχέδιο για την 7η τροποποίηση του Συντάγματος, που αποσκοπεί στην άρση του περιορισμού στην έκδοση Κυπρίων υπηκόων και επιπλέον καθιστά σαφές ότι η σύλληψη για σκοπούς έκδοσης, όταν υπάρχει ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, χωρεί στη βάση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, χωρίς να απαιτείται η έκδοση τοπικού εντάλματος. Στο νόμο αυτό υπάρχει πρόνοια για την τροποποίηση του Άρθρου 11 του Συντάγματος για σκοπούς συμμόρφωσης της Κυπριακής Δημοκρατίας με τις υποχρεώσεις της ως

³⁶ EUR-Lex website

κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένα για την πλήρη συμμόρφωση με τις πρόνοιες της Απόφασης-Πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002 για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ κρατών - μελών σε ό,τι αφορά την έκδοση Κυπρίων υπηκόων και τη σύλληψη προσώπων δυνάμει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, με βάση τις συστάσεις που περιλαμβάνονται στην έκθεση αξιολόγησης της Κύπρου επί της εφαρμογής της πιο πάνω Απόφασης-Πλαισίου.

Με τον περί της Πέμπτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμο του 2006 επετράπη η έκδοση Κυπρίων υπηκόων στη βάση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, μόνον όμως για γεγονότα που επεσυνέβησαν ή πράξεις που τελέσθηκαν μετά την ημερομηνία προσχώρησης της Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Με την έκθεση που ακολούθησε τον 4ο γύρο αξιολογήσεων της Κύπρου επί της εφαρμογής της πιο πάνω Απόφασης-Πλαισίου, διαπιστώθηκε ότι ο πιο πάνω περιορισμός, που εισήγαγε η 5η τροποποίηση του συντάγματος, παραβιάζει κατάφορα τις πρόνοιες της εν λόγω Απόφασης-Πλαισίου για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ κρατών - μελών.

Η δυνατότητα που δίδει στα κράτη - μέλη η Απόφαση-Πλαίσιο να καθορίσουν, μέσω δήλωσης που υποβάλλεται κατά το χρόνο υιοθέτησής της, χρονικό περιθώριο αναφορικά με το οποίο δεν θα επιτρέπουν την έκδοση προσώπων για πράξεις που τελέσθηκαν πριν το περιθώριο αυτό, δεν ισχύει για τα κράτη - μέλη που εντάχθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004, όπως η Κυπριακή Δημοκρατία, αφού, κατά το χρόνο υιοθέτησης της Απόφασης-Πλαισίου, δεν ήταν ακόμα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σύμφωνα με σύσταση της έκθεσης αξιολόγησης, δεν πρέπει να απαιτείται η έκδοση τοπικού εντάλματος σύλληψης, όταν υπάρχει ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, το οποίο αποτελεί επαρκή νομική βάση για έκδοση.

Όπως αναφέρεται στη σύσταση, προϋπόθεση για έκδοση τοπικού εντάλματος σύλληψης, παράλληλα με ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, δημιουργεί εμπόδια που δυσχεραίνουν τη δικαστική συνεργασία και είναι αντίθετη με το πνεύμα της Απόφασης-Πλαισίου.

Με απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2005 το Ανώτατο Δικαστήριο της Κύπρου κήρυξε αντισυνταγματικό το νόμο περί μεταφοράς του ΕΕΣ στην εθνική νομοθεσία. Στις 28 Ιουλίου 2006 άρχισε να ισχύει αναθεώρηση· ωστόσο, το νέο άρθρο 11, όπως τροποποιήθηκε, θέτει χρονικό περιορισμό στη δυνατότητα παράδοσης υπηκόων, εφόσον η παράδοση επιτρέπεται μόνον για πράξεις που τελέσθηκαν μετά την ημερομηνία προσχώρησης της Κύπρου στην Ένωση, ήτοι την 1η Μαΐου 2004.

Την 17.7.13 δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας Παράρτημα Πρώτο, Μέρος Ι, αρ. 4400 ο περί της Έβδομης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος του 2013 (Ν.68(Ι)/2013) ο οποίος έχει απαλείψει τον χρονικό περιορισμό με την αντικατάσταση της υποπαραγράφου (στ) της παραγράφου 2 του άρθρου 11 του Συντάγματος και της τροποποίησης της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου δια προσθήκης στο τέλος αυτής.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω τροποποιήσεων τα άρθρα 1Α και 11(2) (στ) (3) του Συντάγματος έχουν ως ακολούθως:

«ΑΡΘΡΟ 1Α

Ουδεμία διάταξη του Συντάγματος θεωρείται ότι ακυρώνει νόμους που θεσπίζονται, πράξεις που διενεργούνται ή μέτρα που λαμβάνονται από τη Δημοκρατία τα οποία καθίστανται αναγκαία από τις υποχρεώσεις της ως κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε εμποδίζει Κανονισμούς, Οδηγίες ή άλλες πράξεις ή δεσμευτικά μέτρα νομοθετικού χαρακτήρα που θεσπίζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή από τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες ή από τα θεσμικά τους όργανα ή από τα αρμόδιά τους σώματα στη βάση των συνθηκών που ιδρύουν τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες ή την Ευρωπαϊκή Ένωση από του να έχουν νομική ισχύ στη Δημοκρατία.»

Νομολογία

Σχετικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου

Αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, που ίσως να ενδιαφέρουν τις δικαστικές αρχές των κρατών μελών είναι μεταξύ άλλων, οι υποθέσεις *Pupino*³⁷ και *Advocaten voor de Wereld*.³⁸

Υπόθεση C-303/05

Με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 35 ΕΕ, που υπέβαλε το Arbitragehof (Βέλγιο) με απόφαση της 13ης Ιουλίου 2005, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Ιουλίου 2005, στο πλαίσιο της διαδικασίας *Advocaten voor de Wereld VZW Κατά Leden van de Ministerraad*.

Αντικείμενο της αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως είναι η εκτίμηση του κύρους της αποφάσεως-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών.

Η εν λόγω αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο προσφυγής που άσκησε το σωματείο *Advocaten voor de Wereld VZW* (στο εξής: σωματείο *Advocaten voor de Wereld*) ενώπιον του *Arbitragehof* με αίτημα την ακύρωση του βελγικού νόμου της 19ης Δεκεμβρίου 2003, περί ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (*Moniteur belge* της 22ας Δεκεμβρίου 2003, σ. 60075, στο εξής: νόμος της 19ης Δεκεμβρίου 2003), και ιδίως των άρθρων 3, 5, παράγραφοι 1 και 2, καθώς και του άρθρου 7 του νόμου αυτού.

³⁷ (C-105/03)

³⁸ (C-303/05).

Αποφάσεις ορισμένων Ανωτάτων Δικαστηρίων

Πορτογαλία

- Αίτηση της Ισπανίας για παράδοση Πορτογάλου υπηκόου. Το ΕΕΣ εκδόθηκε για την εκτέλεση ποινής φυλάκισης τριών ετών. Απόφαση του Εφετείου Ένορα ενέκρινε την παράδοση του Πορτογάλου υπηκόου ώστε να εκτίσει την ποινή. Ο εισαγγελέας άσκησε έφεση κατά της απόφασης, επικαλούμενος το άρθρο 4 παράγραφος 6 της απόφασης πλαισίου και την έλλειψη αμοιβαιότητας εκ μέρους της Ισπανίας.³⁹ Μολονότι αναγνώρισε ότι, βάσει της ισπανικής νομολογίας, σε ανάλογη κατάσταση θα είχε υποστηριχτεί διαφορετική θέση, το Ανώτατο Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 33 παράγραφος 5 του Συντάγματος της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, αποφάνθηκε ότι η έλλειψη αμοιβαιότητας δεν μπορεί να αποτελεί εμπόδιο στη συνεργασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και επομένως αποφάσισε να παραδώσει τον Πορτογάλο υπήκοο στο αρμόδιο ισπανικό δικαστήριο προς εκτέλεση της ποινής.

Ο κατηγορούμενος άσκησε έφεση κατά της απόφασης του Εφετείου της Λισαβόνας, η οποία επέτρεψε την παράδοσή του στις ισπανικές αρχές, με το αιτιολογικό ότι δεν είχε υποβάλει εγγράφως την υπεράσπισή του και ότι το δικαστήριο εκτέλεσης δεν ήταν ενήμερο για την απόφαση του δικαστηρίου έκδοσης.

Το συνταγματικό δικαστήριο αποφάνθηκε, όπως και το ανώτατο Δικαστήριο, ότι η γραπτή υπεράσπιση ήταν υποχρεωτική μόνο εάν υπήρξε συζήτηση επ' ακροατηρίου, πράγμα που δεν συνέβη, και ότι το δικαστήριο εκτέλεσης γνώριζε την απόφαση του δικαστηρίου έκδοσης. Απλώς η απόφαση δεν ήταν ευνοϊκή για το κατηγορούμενο, και αυτό, φυσικά, δεν τον είχε ικανοποιήσει.

Ο κατηγορούμενος άσκησε έφεση κατά της απόφασης του Εφετείου της Λισαβόνας η οποία επέτρεψε την παράδοσή του στις βελγικές αρχές με το αιτιολογικό ότι, πρώτον, η απόφαση ήταν άκυρη καθότι το έντυπο είχε αναδιατυπωθεί και ξανασυμπληρωθεί αρκετές φορές, πράγμα που καθιστούσε ασαφή την κατηγορία, και δεύτερον ότι συνέτρεχαν λόγοι άρνησης της εκτέλεσης του ΕΕΣ.

Το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάσισε ότι:

1. Το Εφετείο είχε ζητήσει πράγματι πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα περιστατικά της υπόθεσης προκειμένου να διαπιστώσει για τι είδους αδίκημα πρόκειται και να συμπεράνει ότι, εφόσον το αδίκημα ήταν από αυτά που περιέχονται στον κατάλογο του άρθρου 2, η επαλήθευση του διπλού αξιοποίνου της πράξης ήταν περιττή.
2. Όσον αφορά το λόγο άρνησης που επικαλείται ο κατηγορούμενος, κανένα από τα στοιχεία που υπέβαλε το δικαστήριο έκδοσης σε σχέση με την υπηκοότητα του κατηγορουμένου, τον τόπο τέλεσης ή τη φύση των πράξεων, δεν συνιστά άξιο εξέτασης λόγο για μη εκτέλεση, η οποία εν πάση περιπτώσει θα ήταν

³⁹ βλ. άρθρο 12 παράγραφος 2 στ) του νόμου 3/2003 της 14ης Μαρτίου

προαιρετική. Επομένως, η απόφαση παράδοσης του Εφετείου της Λισαβόνας επικυρώθηκε.

Γαλλία

- Έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης για πράξεις που διαπράχθηκαν πριν και μετά την 1η Νοεμβρίου 1993

Στην απόφαση αριθ. 5233 που εκδόθηκε στις 21 Σεπτεμβρίου 2004, το ανώτατο Εφετείο, ποινικό τμήμα, έκρινε ότι Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης μπορεί να εκτελεσθεί όπου το αίτημα παράδοσης με σκοπό την έκτιση ποινής στερητικής της ελευθερίας αφορά μία τουλάχιστον πράξη που διαπράχθηκε μετά την 1η Νοεμβρίου 1993.

- Πράξεις που διαπράχθηκαν εν μέρει στη Γαλλία

Στην απόφαση αριθ. 4351 της 8ης Ιουλίου 2004, το ανώτατο Εφετείο, ποινικό τμήμα, έκρινε ότι η διάπραξη μέρους των πράξεων σε γαλλικό έδαφος δικαιολογεί άρνηση παράδοσης.

- Πρέπει τα δικαστήρια να εξετάζουν συστηματικά εάν η ποινή μπορεί να εκτιθεί στη Γαλλία.⁴⁰

Στην απόφαση αριθ. 4540 που εκδόθηκε στις 5 Αυγούστου 2004, το ανώτατο Εφετείο, ποινικό τμήμα, έκρινε ότι το τμήμα στο οποίο έχει ανατεθεί προκαταρκτική εξέταση και που πρέπει να αποφανθεί επί της παράδοσης προσώπου για το οποίο έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης με σκοπό την εκτέλεση καταδίκης, δεν υποχρεούται να εξετάσει εάν η καταδίκη μπορεί να εκτελεσθεί στο εθνικό έδαφος.

- Έγκριση παράδοσης για πράξεις που δεν τιμωρούνται από το γαλλικό δίκαιο

Στην απόφαση αριθ. 4540 που εκδόθηκε στις 5 Αυγούστου 2004, το ανώτατο Εφετείο, ποινικό τμήμα, έκρινε ότι ένα τμήμα στο οποίο έχει ανατεθεί προκαταρκτική εξέταση δεν νομιμοποιείται να διατάξει την παράδοση Γάλλου υπηκόου για τον οποίο έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης για πράξεις οι οποίες δεν αποτελούν αδίκημα για το γαλλικό δίκαιο.

- Φύση της διαδικασίας του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης

Στην απόφαση αριθ. 4630 που εκδόθηκε στις 5 Αυγούστου 2004, το ανώτατο Εφετείο, ποινικό τμήμα, έκρινε ότι η διαδικασία του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης και οι ρυθμίσεις για την εφαρμογή της δεν αποτελούν νόμους περί ρυθμίσεις για την εκτέλεση και την εφαρμογή ποινών κατά την έννοια του άρθρου 112-2- 3° του Ποινικού Κώδικα, και ότι επομένως, σύμφωνα με το άρθρο 32 της απόφασης πλαισίου του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002, ισχύουν για πράξεις που διαπράχθηκαν από 1ης Νοεμβρίου 1993.⁴¹ Σημασία της προθεσμίας έξι ημερών για την παραλαβή του ευρωπαϊκού εντάλματος Σύλληψης.

⁴⁰ άρθρο 695-24-2° του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

⁴¹ βλ. επίσης απόφαση ποινικού τμήματος της 23ης Νοεμβρίου 2004, αριθ. 6578

Στην απόφαση αριθ. 4785 που εκδόθηκε την 1η Σεπτεμβρίου 2004, το ανώτατο Εφετείο, ποινικό τμήμα, έκρινε ότι η προθεσμία των έξι ημερών που ορίζει το γαλλικό δίκαιο για την παραλαβή του πρωτοτύπου ή αντιγράφου του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης δεν αναστέλλεται λόγω της υποβολής ένστασης ακυρότητας. Το ζήτημα εάν η μη τήρηση αυτής της προθεσμίας δικαιολογεί ή όχι την απελευθέρωση του κρατουμένου δεν έχει επιλυθεί ακόμα.

- Ισχύς ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που εκδίδεται μετά από καταχώριση Σένγκεν βάσει της οποίας συνελήφθη ο ενδιαφερόμενος.

Στην απόφαση αριθ. 5548 που εκδόθηκε στις 5 Οκτωβρίου 2004, το ανώτατο Εφετείο, ποινικό τμήμα, έκρινε ότι ένα τμήμα στο οποίο έχει ανατεθεί προκαταρκτική εξέταση και το οποίο αρνείται την παράδοση προσώπου που συνελήφθη κατόπιν καταχώρισης στο σύστημα του Σένγκεν για διεθνές ένταλμα σύλληψης με το αιτιολογικό ότι η έκδοση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ήταν μεταγενέστερη της καταχώρισης, δεν θεμελίωσε νομικά την απόφασή της.⁴² Φύση των αποφάσεων του τμήματος στο οποίο έχει ανατεθεί προκαταρκτική εξέταση κατόπιν απόφασης περί της παράδοσης.⁴³

Στην απόφαση αριθ. 5834 που εκδόθηκε στις 13 Οκτωβρίου 2004, το ανώτατο Εφετείο, ποινικό τμήμα, έκρινε ότι όταν του υποβάλλεται αίτημα να επιτρέψει ποινική δίωξη για άλλα αδικήματα πέραν αυτών στα οποία βασιζόταν η παράδοση, και διαπράχθηκαν πριν από αυτήν, το τμήμα στο οποίο έχει ανατεθεί προκαταρκτική εξέταση ενεργεί χωρίς δυνατότητα έφεσης⁴⁴ - Προσωρινή παράδοση και απουσία μέτρου ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας.⁴⁵ Στην απόφαση αριθ. 7071 που εκδόθηκε στις 13 Οκτωβρίου 2004, το ανώτατο Εφετείο, ποινικό τμήμα, έκρινε ότι το άρθρο 695-39 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας δεν θέτει ως προϋπόθεση για να αποφασισθεί προσωρινή παράδοση προσώπου που καταζητείται και διώκεται στη Γαλλία την ύπαρξη στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας ως προς το πρόσωπο αυτό.

- Παράδοση προσώπου που καταδικάστηκε σε στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας.⁴⁶

Στην απόφαση αριθ. 3197 που εκδόθηκε στις 25 Μαΐου 2005, το ανώτατο Εφετείο, ποινικό τμήμα, έκρινε ότι η παράδοση ατόμου που καταδικάστηκε σε στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας, στη συγκεκριμένη περίπτωση σε ψυχιατρικό περιορισμό που πρέπει να επαναξιολογείται κάθε έξι μήνες, ήταν σύμφωνη με τις διατάξεις των άρθρων 695-11 έως 695-24 του Κώδικα Ποινικής

Δικονομίας, διότι η διάρκεια του στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας που επιβλήθηκε ήταν μεγαλύτερη από στερητική της ελευθερίας ποινή τεσσάρων μηνών.

⁴² βλ. επίσης απόφαση ποινικού τμήματος της 1ης Φεβρουαρίου 2005, αριθ. 00742

⁴³ άρθρο 695-46 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

⁴⁴ βλ. επίσης ποινικό τμήμα στις 14 Δεκεμβρίου 2004, αριθ. 7034

⁴⁵ άρθρο 695-39 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

⁴⁶ άρθρο 695-12 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Κύπρος

Στις 7 Νοεμβρίου 2005, το Ανώτατο Δικαστήριο της Κύπρου έλαβε μια σημαντική απόφαση όσον αφορά την εφαρμογή και την εκτέλεση της απόφασης πλαισίου για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης.

Το Ανώτατο Δικαστήριο της Κυπριακής Δημοκρατίας επικύρωσε την απόφαση επαρχιακού δικαστηρίου επί εφέσως που άσκησε ο Γενικός Εισαγγελέας κατά της απόφασης, η οποία έκρινε ότι η σύλληψη Κυπρίου υπηκόου και η παράδοσή του στις δικαστικές αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου βάσει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, δεν μπορεί να εκτελεσθεί, επειδή η εθνική νομοθεσία περί μεταφοράς της απόφασης πλαισίου στην εσωτερική έννομη τάξη είναι αντισυνταγματική. Το σύνταγμα της Κύπρου απαγορεύει την έκδοση Κυπρίων υπηκόων σε οποιαδήποτε άλλη χώρα.

Τα δύο κύρια επιχειρήματα που διατύπωσε ο Γενικός Εισαγγελέας στην έφεση, ήτοι ότι οι διαδικασίες του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης δεν είναι ίδιες με τη διαδικασία έκδοσης και, ότι, εν πάση περιπτώσει η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου επί της εσωτερικής νομοθεσίας των κρατών μελών πρέπει να ισχύσει τηρουμένων των αναλογιών όσον αφορά το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απορρίφθηκαν από το δικαστήριο με το εξής σκεπτικό:

α. μολονότι η φύση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης συζητήθηκε, κυρίως μέσω αναφορών στην απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου της Πολωνίας για το ίδιο ζήτημα, το δικαστήριο αποφάσισε ότι, ασχέτως της φύσης του και του εάν ισοδυναμεί προς έκδοση ή όχι, δεν μπορεί να βρει στο σύνταγμα προσήκουσα νομική βάση που να δικαιολογεί τη σύλληψη Κυπρίου υπηκόου με σκοπό την παράδοσή του/της στις αρμόδιες δικαστικές αρχές άλλου κράτους μέλους βάσει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Οι λόγοι για τους οποίους ένα πρόσωπο μπορεί να συλληφθεί νομίμως απαριθμούνται εξαντλητικά στο σύνταγμα και κανένας από αυτούς δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει τη σύλληψη και την παράδοση Κυπρίων υπηκόων σε άλλο κράτος μέλος. Δεν μπορούσε επομένως να ερμηνεύσει το εθνικό δίκαιο σύμφωνα με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

β. Οι αποφάσεις πλαίσια που εκδίδονται βάσει του άρθρου 34 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν παράγουν άμεσο αποτέλεσμα. Τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα που είναι δεσμευτικά για τα κράτη μέλη, μπορούν να επιτευχθούν μόνο με την μεταφορά τους στην εθνική νομοθεσία «με τις ενδεδειγμένες νόμιμες διαδικασίες που υπάρχουν σε κάθε κράτος μέλος». Κατά το δικαστήριο, αυτό δεν έχει γίνει στην Κύπρο, διότι οι διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας που μεταφέρουν την απόφαση πλαίσιο για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης είναι σε σύγκρουση με τις διατάξεις του συντάγματος. Με αυτό τον σκεπτικό, το δικαστήριο καταλήγει, αν και εμμέσως, ότι οι αποφάσεις πλαίσια δεν μπορούν να θεωρηθούν ανώτερες από το σύνταγμα. Κατόπιν της απόφασης του Ανώτατου Δικαστηρίου, και λαμβάνοντας υπόψη τις συνέπειες που αυτή επιφέρει για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας στο πλαίσιο της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η κυβέρνηση έχει αποφασίσει να προβεί στην υποβολή πρότασης στη Βουλή των Αντιπροσώπων για τροποποίηση του συντάγματος.

Στο μεταξύ και μέχρι να τροποποιηθεί το σύνταγμα, οι αρμόδιες κυπριακές αρχές δεν θα είναι σε θέση να εκτελούν ευρωπαϊκά εντάλματα σύλληψης που εκδίδονται από τις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών, εις βάρος Κυπρίων υπηκόων.

Στην Κύπρο, με απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2005 το Ανώτατο Δικαστήριο της Κύπρου κήρυξε αντισυνταγματικό το νόμο περί μεταφοράς του ΕΕΣ στην εθνική νομοθεσία. Στις 28 Ιουλίου 2006 άρχισε να ισχύει αναθεώρηση· ωστόσο, το νέο άρθρο 11, όπως τροποποιήθηκε, θέτει χρονικό περιορισμό στη δυνατότητα παράδοσης υπηκόων, εφόσον η παράδοση επιτρέπεται μόνον για πράξεις που τελέστηκαν μετά την ημερομηνία ένταξης της Κύπρου στην Ένωση, δηλαδή μετά την 1η Μαΐου 2004.

Κυπριακή Νομολογία σε σχέση με τον νόμο 133(Ι)/2004 - ειδικότερα

-Σκοπός του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης

Σε σχέση με τον σκοπό του Ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης σχετικό είναι το άρθρο 3 του Νόμου το οποίο προνοεί τα ακόλουθα:

«Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης είναι απόφαση ή Διάταγμα δικαστικής αρχής κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εκδίδεται με σκοπό τη σύλληψη και την παράδοση προσώπου, το οποίο ευρίσκεται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ζητείται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους έκδοσης του εντάλματος στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας:

(α) Για την άσκηση ποινικής δίωξης ή

(β) για την εκτέλεση ποινής ή μέτρου στερητικών της ελευθερίας.»

Σκοπός του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης, όπως έχει λεχθεί στην *Hadjiametovic v. Γενικού Εισαγγελέα* (2009) 1 (Α) Α.Α.Δ. 473 είναι η απλοποίηση μεταξύ των Ευρωπαϊκών χωρών της διαδικασίας παράδοσης προσώπων που ενέχονται στη διάπραξη συγκεκριμένων ποινικών αδικημάτων. Στην εν λόγω απόφαση γίνεται αναφορά στις αποφάσεις *Office of the King's Prosecutor, Brussels v. Cando Armas* [2006] 2 A.C. 1, para 21 και *Dabas v. High Court of Justice, Madrid* [2007] UKHL 6.

Στην *Πηγασίου v. Γενικού Εισαγγελέα* (2009) 1 (Α) Α.Α.Δ. 519 λέχθηκε μεταξύ άλλων:

«Η Κυπριακή Δημοκρατία, υλοποιώντας την υποχρέωση που επιβάλλει η Απόφαση-Πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ημερ.13 Ιουνίου, 2002, σε σχέση με το «ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ κρατών μελών» προχώρησε στη θέσπιση του Περί Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης και των Διαδικασιών Παράδοσης Εκζητουμένων Μεταξύ των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης Νόμου του 2004 (Ν.133(Ι)/2004 (ο Νόμος).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, είχε θέσει ως στόχο, τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας ασφάλειας και δικαιοσύνης, που συνεπάγεται την κατάργηση του συστήματος της έκδοσης προσώπων, τα οποία προσπαθούν να διαφύγουν τη δικαιοσύνη μεταξύ

χωρών μελών, και την αντικατάσταση του από ένα σύστημα παράδοσης μεταξύ δικαστικών αρχών (αρ.5 του προϋμίου της Απόφασης-Πλαίσιο). Ταυτοχρόνως επιδιώκετο η εισαγωγή ενός απλουστευμένου συστήματος παράδοσης υπόπτων ή καταδικασθέντων προσώπων, με στόχο την άρση της πολυπλοκότητας και του ενδεχομένου καθυστερήσεων που ενυπάρχουν στις ισχύουσες διαδικασίες έκδοσης.

Ως προς την πρόθεση του Συμβουλίου που εκδηλώθηκε με το Νόμο- Πλαίσιο σχετική αναφορά γίνεται στο σύγγραμμα Blackstone's Criminal Practice 2009, para.D31.2 και στην υπόθεση Hadjiametovic v. Γενικού Εισαγγελέα (2009) 1 (Α) Α.Α.Δ. 473. Το δε Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης που προβλέπει η Απόφαση-Πλαίσιο, χαρακτηρίζεται ως ο «ακρογωνιαίος λίθος» της δικαστικής συνεργασίας στον τομέα του ποινικού δικαίου, που βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης μεταξύ των κρατών μελών. (άρθρο 6 προϋμίου). Συνακόλουθα οι πρόνοιες του Ν.133(Ι)/2004, θα πρέπει να διαβάζονται σε συνάρτηση με το περιεχόμενο του νόμου Πλαισίου, (άρθρο 1 του Νόμου 133(Ι)/2004).»

Όσον αφορά τη διαδικασία που ακολουθείται αλλά και τη φύση της στην ίδια απόφαση αναφέρονται τα ακόλουθα:

«Θα πρέπει από την αρχή να επισημάνουμε ότι δεν πρόκειται περί ποινικής δίκης και η συνήγορος της νομικής υπηρεσίας δεν εμφανίζεται ως εκπρόσωπος κατηγορούσας αρχής. Πρόκειται για διαδικασία *sui generis*. Αν πληρούνται οι προϋποθέσεις υποχρεωτικής παράδοσης τότε το εκζητούμενο πρόσωπο πρέπει να παραδοθεί και το ένταλμα να εκτελεστεί. (άρθρο 12 του Νόμου). Αν δεν υφίστανται τα αναγκαία προαπαιτούμενα του άρθρου 4, το Δικαστήριο αρνείται την εκτέλεση (άρθρ.13). Επειδή πρόκειται περί διαδικασίας διερευνητικού χαρακτήρα, ο ίδιος ο νόμος προσφέρει επιπρόσθετες εξουσίες στη δικαστική αρχή που αποφασίζει για την εκτέλεση του εντάλματος.

Αν «κρίνει», τονίζεται στο άρθρο 21(2) του Νόμου, ότι οι πληροφορίες που διαβιβάστηκαν «δεν αρκούν» ώστε να της επιτρέψουν να αποφασίσει για την παράδοση ζητεί ...». Είναι συνεπώς προστακτική ανάγκη για τη δικαστική αρχή να ζητήσει την προσκόμιση συμπληρωματικών στοιχείων, «ιδίως σε σχέση με τα άρθρα 4 και 13 έως 15.»

Το άρθρο 4 του Νόμου προνοεί για το περιεχόμενο και τον τύπο του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης ενώ το άρθρο 5 αναφέρεται στην Κεντρική Αρχή η οποία επικουρεί τις αρμόδιες αρχές έκδοσης και εκτέλεσης του. Στο Μέρος ΤΡΙΤΟ του Νόμου 133(Ι)/2004 (άρθρα 11 έως 31) ρυθμίζεται η εκτέλεση του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης. Το άρθρο 12 του Νόμου αναφέρεται στις προϋποθέσεις εκτέλεσης του εντάλματος σύλληψης. βλ. Νικόλα Κυριάκου v. Γενικού Εισαγγελέα, Πολ. Εφ. 196/2013, ημερομηνίας 19.7.13) Όσον αφορά τα ζητήματα της υποχρεωτικής και προαιρετικής μη εκτέλεσης Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης σχετικές είναι οι αποφάσεις Αναφορικά με την εκζητούμενη Alexandrina Iancu, Πολ. Εφ. 417/2011 ημερομηνίας 23.11.11.

Στόχος της διαδικασίας

Το Ανώτατο Δικαστήριο στην υπόθεση Μιχαηλίδης ν. Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, Πολιτική Έφεση Αρ. 221/2013, ημερ. 02/09/2013, ανέφερε, μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα:

«Στόχος λοιπόν της όλης διαδικασίας είναι η παροχή δικαστικής συνδρομής μεταξύ των κρατών μελών ώστε να συμμορφώνονται και να παραδίδονται οι ύποπτοι χωρίς ιδιαίτερες περίπλοκες διαδικασίες ή αχρείαστες καθυστερήσεις. Γι' αυτό και οι στενές χρονικές περίοδοι, διότι η όλη διαδικασία δεν αφορά, ούτε ανάγεται σε καθαυτή ποινική δίωξη, ούτε η διαδικασία προσφέρεται για την εξέταση και θεμελίωση τυχόν ποινικής ευθύνης του εκζητουμένου. Αυτό αποτελεί κατ'εξοχήν το έργο της χώρας η οποία επιδιώκει την έκδοση του υπόπτου στο έδαφος της, οι δικαστικές αρχές της οποίας είναι και οι μόνες υπεύθυνες για την εξέταση και διαπίστωση της όποιας ποινικής ευθύνης του εκζητουμένου, στη βάση των ισχυόντων στην επικράτεια της, κανόνων δικαίου, ουσιαστικών και δικονομικών.

Εύστοχα το πρωτόδικο Δικαστήριο υπέμνησε στην απόφαση του τα ανωτέρω, διατρέχοντας τις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου στις υποθέσεις Hadjiametovic ν. Γενικού Εισαγγελέα(2009) 1 Α.Α.Δ. 473, Πηγασίου ν. Γενικού Εισαγγελέα (2009) 1 Α.Α.Δ., 519 και της εντελώς πρόσφατης Νικόλας Κυριάκου ν. Γενικού Εισαγγελέα, Πολ. Έφ. αρ.196/2013, ημερ. 19 Ιουλίου 2013. Προεξάρχον στοιχείο όπως απορρέει από τις αποφάσεις, είναι η εστίαση στην απλοποίηση των διαδικασιών σύλληψης και παράδοσης μέσα από μια *sui generis* διαδικασία, η οποία στοχεύει στην αποτελεσματική δικαστική συνδρομή μεταξύ των κρατών-μελών, δικαστική συνδρομή που περιλαμβάνει και την υπόδειξη δημοσίου κατηγορού ως αρχής ("judicial authority"), κάτω από το άρθρο 6 της Απόφασης-Πλαίσιο, υπό το φως των διαφορετικών συστημάτων δικαίου στον Ευρωπαϊκό χώρο, όπως υπέδειξε η πρόσφατη απόφαση του Supreme Court του Ηνωμένου Βασιλείου στην Assange ν. Swedish Prosecution Attorney (2012) UKSC 22.»

Διαχωρισμός της διαδικασίας από την ποινική δίκη

Στην υπόθεση Πηγασίου ν. Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας (2009) 1 Α.Α.Δ. 519 λέχθηκαν από το Ανώτατο Δικαστήριο τα εξής σχετικά:

«Θα πρέπει από την αρχή να επισημάνουμε ότι δεν πρόκειται περί ποινικής δίκης και η συνήγορος της νομικής υπηρεσίας δεν εμφανίζεται ως εκπρόσωπος κατηγορούσας αρχής. Πρόκειται για διαδικασία *sui generis*. Αν πληρούνται οι προϋποθέσεις υποχρεωτικής παράδοσης τότε το εκζητούμενο πρόσωπο πρέπει να παραδοθεί και το ένταλμα να εκτελεστεί. (άρθρο 12 του Νόμου). Αν δεν υφίστανται τα αναγκαία προαπαιτούμενα του άρθρου 4, το Δικαστήριο αρνείται την εκτέλεση (άρθρ.13). Επειδή πρόκειται περί διαδικασίας διερευνητικού χαρακτήρα, ο ίδιος ο νόμος προσφέρει επιπρόσθετες εξουσίες στη δικαστική αρχή που αποφασίζει για την εκτέλεση του εντάλματος.

Αν «κρίνει», τονίζεται στο άρθρο 21(2) του Νόμου, ότι οι πληροφορίες που διαβιβάστηκαν «δεν αρκούν» ώστε να της επιτρέψουν να αποφασίσει για την

παράδοση ζητεί ...». Είναι συνεπώς προστακτική ανάγκη για τη δικαστική αρχή να ζητήσει την προσκόμιση συμπληρωματικών στοιχείων, «ιδίως σε σχέση με τα άρθρα 4 και 13 έως 15.

.....

Οι πιο πάνω ενέργειες του Δικαστηρίου, με κανένα τρόπο δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως επέμβαση υπέρ της μιας ή της άλλης πλευράς, ιδιαιτέρως αν ληφθεί υπόψη ότι η εκπρόσωπος της νομικής υπηρεσίας δεν είναι διάδικος αλλά εμφανίζεται με στόχο την υποβοήθηση της «κεντρικής αρχής», που με βάση το Άρθρο 3 του Νόμου είναι το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, (Άρθρο 5 του Νόμου)»

Αρμόδια δικαστική αρχή και διακριτική ευχέρεια

Το Άρθρο 30 του νόμου προνοεί τα εξής:

«(1) Η αρμόδια δικαστική αρχή μπορεί, αφού αποφασίσει την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, να αναβάλει την παράδοση του εκζητούμενου, ώστε να διωχθεί στην Κυπριακή Δημοκρατία ή, αν έχει ήδη καταδικασθεί, να εκτίσει στη Κυπριακή Δημοκρατία καταγνωσθείσα ποινή για έγκλημα διαφορετικό από εκείνο για το οποίο εκδόθηκε το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης.

(2) Η δικαστική αρχή που αποφασίζει την εκτέλεση του εντάλματος, μπορεί, αντί να αναβάλει την παράδοση, να παραδώσει προσωρινά τον εκζητούμενο στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος υπό όρους που συμφωνούνται με τη δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος και διατυπώνονται εγγράφως».

Η διακριτική αυτή ευχέρεια που παρέχεται στο Δικαστήριο βάσει του νόμου, έχει ήδη τύχει επιβεβαίωσης και από το Ανώτατο Δικαστήριο στην υπόθεση Πηγασιού ν. Γενικού Εισαγγελέα (2009) 1 Α.Α.Δ., 519. Παραθέτω αυτούσια την σχετική περικοπή από την απόφαση του Δικαστηρίου:

«Ως προς το επιχείρημα ότι το Δικαστήριο δεν έπρεπε να προχωρήσει στην έκδοση διατάγματος άμεσης εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος, αλλά να αναστείλει την παράδοση του εκζητούμενου μέχρι τη συμπλήρωση της υφιστάμενης ιδιωτικής ποινικής υπόθεσης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου με αριθμό 2121/09, δεν βρίσκουμε οτιδήποτε το μεμπτό στον τρόπο άσκησης της διακριτικής ευχέρειας Δικαστηρίου που έχει έρεισμα στο Άρθρο 30 του Νόμου. Οι λόγοι που δίδει το πρωτόδικο Δικαστήριο, είναι αρκούντως ικανοποιητικοί για την ενέργεια του αυτή».

Συμπέρασμα

Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης έχει αντικαταστήσει το παραδοσιακό σύστημα της έκδοσης με έναν απλούστερο και γρηγορότερο μηχανισμό παράδοσης των καταζητουμένων με σκοπό την άσκηση ποινικής δίωξης ή την εκτέλεση ποινής ή μέτρου ασφαλείας στερητικών της ελευθερίας. Ένταλμα μπορεί να εκδοθεί για λόγους ποινικής δίωξης σχετικά με πράξεις κολάσιμες βάσει του εσωτερικού δικαίου με ποινή ή μέτρο ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας μέγιστης διάρκειας τουλάχιστον 12 μηνών⁴⁷ ή μπορεί να εκδοθεί για την εκτέλεση καταδικαστικής απόφασης ή παραγγελίας κράτησης τουλάχιστον 4 μηνών. Τα κριτήρια αυτά δεν έχουν σωρευτικό χαρακτήρα.

Οι κεντρικές αρχές, που είχαν σημαντικό ρόλο στη διαδικασία έκδοσης, τώρα κατά γενικό κανόνα αποκλείονται από την διαδικασία του ΕΕΣ, αν και μπορούν ακόμη να λειτουργούν ως μονάδες υποστήριξης, διαβίβασης και γενικά πληροφόρησης. Προκειμένου τα αιτήματα να γίνουν απλούστερα και ευκολότερα στην εφαρμογή τους, εκδίδονται τώρα με ομοιόμορφο τρόπο, με τη συμπλήρωση ενός εντύπου ΕΕΣ.

Η απόφαση πλαίσιο αντανακλά μια φιλοσοφία ολοκλήρωσης σε έναν κοινό δικαστικό χώρο και περιλαμβάνει ένα νέο σχήμα συνεργασίας που βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών. Η παράδοση υπηκόων είναι τώρα αρχή και γενικός κανόνας, με λίγες εξαιρέσεις. Αυτές οι εξαιρέσεις αφορούν προθεσμίες και προϋποθέσεις σχετικές με την εκτέλεση.

Η πρακτική έχει δείξει ότι περίπου το ένα πέμπτο όλων των παραδόσεων στην Ένωση αφορούν πολίτες της χώρας εκτέλεσης, ενώ οι όροι επιστροφής του καταζητουμένου ή της εκτέλεσης της ποινής καθορίζονται συχνά, σύμφωνα με την απόφαση πλαίσιο, κατά την παράδοση του συλληφθέντος.

Οι λόγοι άρνησης της συνεργασίας έχουν μειωθεί. Η απόφαση πλαίσιο έχει καταργήσει την επαλήθευση του διπλού αξιοποίνου ως λόγο μη εκτέλεσης και μη παράδοσης σε σχέση με τον κατάλογο των 32 κατηγοριών αδικημάτων, που μπορούσε να επικαλεστεί το κράτος έκδοσης, εφόσον αυτά είναι κολάσιμα στο κράτος έκδοσης με ποινή ή μέτρο ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας για μέγιστη περίοδο τουλάχιστον 3 ετών. Εάν το εν λόγω αδίκημα τιμωρείται με ανώτατη ποινή κάτω των 3 ετών, ή δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο, το διπλό αξιόποινο εξακολουθεί να εφαρμόζεται.

Κατά συνέπεια, όταν τα αδικήματα τα οποία έχουν διερευνηθεί ή εκδικαστεί αντιστοιχούν, σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, στην αντικειμενική τους υπόσταση βάσει του δικαίου του κράτους έκδοσης, τότε η δικαστική αρχή εκτέλεσης δεν μπορεί να ελέγξει το διπλό αξιόποινο του αδικήματος.

Το εθνικό δικαστήριο οφείλει να λαμβάνει υπόψη το σύνολο των κανόνων του εθνικού δικαίου και να τους ερμηνεύει, κατά το μέτρο του δυνατού, υπό το πρίσμα του κειμένου και του σκοπού της απόφασης-πλαίσιου.

⁴⁷ κατά τη φάση της έρευνας, της ανάκρισης και της δίκης, μέχρις ότου εκδοθεί οριστική καταδικαστική απόφαση

Η Ευρώπη έχει ξεκινήσει ένα νέο ιστορικό πείραμα για να προχωρήσει πέρα από το εθνικό κράτος (που ήταν το διακριτό κατασκεύασμα της νεωτερικότητας). Όμως το μοντέλο των εθνικών κρατών παραμένει ακόμη η βάση της πολιτικής ανάπτυξης.

Το Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης διέπεται από μία δομική αντίφαση. Ενώ, δηλαδή, δεν έχει προχωρήσει ουσιαστικά η πολιτική ενοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εντούτοις κάποιοι πολιτικοί κύκλοι των Βρυξελλών πιστεύουν, ακατανόητα, ότι μπορεί να προχωρήσει αυτοτελώς η εμβάθυνση της δικονομικής ενοποίησης.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο Ευρωπαίος νομοθέτης εμφορείται αδιάλειπτα από την «ιδεολογία» μιας πλασματικής πραγματικότητας. Δηλαδή, πιστεύει εικονικά ότι υφίσταται σήμερα μία ενιαία ευρωπαϊκή κρατική επικράτεια.

Η ύπαρξη, σχέσεων εμπιστοσύνης προϋποθέτει κοινωνιολογικά την προγενέστερη εκκόλαψη μιας πολιτικής κοινότητας. Μία τέτοια πολιτική κοινότητα δεν υπάρχει σήμερα στην Ευρώπη, γιατί ατυχώς δεν υφίσταται μία ενοποιημένη πολιτική πολλών επιπέδων και, κατά συνέπεια, η μέχρι τώρα περιοριζόμενη στα εθνικά κράτη αλληλεγγύη των πολιτών δεν έχει επεκταθεί στους πολίτες της Ένωσης. Επιπλέον, όπως διαπιστώνει εύστοχα και ο Γερμανός κοινωνιολόγος Juergen Habermas, σήμερα δεν υπάρχει μία ευρωπαϊκή «δημόσια σφαίρα». Επομένως, δεν μπορούμε να ισχυριζόμαστε, ότι υπάρχουν συγκροτημένες σχέσεις εμπιστοσύνης που νομιμοποιούν δικονομικά την ακώλυτη παράδοση των πολιτών σε άλλα κράτη.

Ωστόσο, η συνολικότερη απάντηση απέναντι σε αυτές τις δυσμενείς εξελίξεις, που περνούν και μέσα από το Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης δεν είναι δυνατόν να είναι η επιστροφή σε έναν εθνικό προστατευτισμό και η συνολική απόρριψη της ευρωπαϊκής δικονομικής ενοποίησης, αλλά η ταυτόχρονη εξέλιξη αυτής της τελευταίας διεργασίας μαζί με το προχώρημα της πολιτικής ενοποίησης, ώστε να μη κυφορείται μία μονοδιάστατη Ευρώπη της καταστολής.

Όπως λέει χαρακτηριστικά και ο γνωστός Ιταλός φιλόσοφος Umberto Eco, «η Ευρώπη χάρη σε μια εγελιανή επιταγή που θέλει να πηγαίνουν τα πράγματα όπως επιτάσσει μια ορθολογική πραγματικότητα ή θα γίνει (πραγματικά) ευρωπαϊκή ή θα κατακερματιστεί»!

Πηγές - Βιβλιογραφία

Ελληνική

- Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κωνσταντίνος ΓΕ. Αθανασόπουλος, έκδοση Αθήνα 2008
- Β. Χριστιανός – Μ. Περάκης, Νομοθεσία της ΕΕ μετά την Συνθήκη της Λυσαβόνας
- Γκλαβίνης, Παναγιώτης.κ.ά. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης - Τμήμα Νομικής: Αναμόρφωση του ελληνικού συστήματος της διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας. Θεσσαλονίκη: Copy City, 2007. 328 σσ.
- Δ. Μουζάκης, Η νομική φύση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης και η σχέση του με την έκδοση
- Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, Διονύσιος Δ. Μουζάκης, Νομική Βιβλιοθήκη, 2009
- Εθνική Επιτροπή για τα δικαιώματα του ανθρώπου: Έκθεση 2006. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο, 2007. 666 σσ.
- Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου, Εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης των γερμανικών αρχών σε βάρος ημεδαπού (γνωμ.)
- Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου, Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και παράδοση ημεδαπών με σκοπό δίωξης (με αφορμή την ΣυμβΑΠ 591/2005)*
- Καλαβρός & Γεωργόπουλος - Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Τόμος Ι (2010)
- Κανελλόπουλος Παναγιώτης - Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (5η έκδοση)
- Όλγα Β. Τσόλκα - Διεθνής συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις
- Παπαγιάννης Δονάτος - Ευρωπαϊκό Δίκαιο(4η έκδοση) – 2011
- Πολιτική και Διακυβέρνηση στην ΕΕ, Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές, Neil Nugent
- Παπαγιάννης, Δονάτος: Εισαγωγή στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο. 3η έκδ. Αθήνα: Αντ. Σάκκουλας, 2007. xxviii, 676 σσ.
- Σαχπεκίδου Ευγενία - Ευρωπαϊκό Δίκαιο (2011)
- Σ. Τόγιας, Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και έκδοση αλλοδαπών. Επίκαιρες νομολογιακές τάσεις
- Τζέμος Βασίλης - Οι Πολιτικοί Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2009)
- Χριστιανός Βασίλειος - Εισαγωγή στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2010)

Αγγλική

- "Article 25.5 of the Constitution of Bulgaria as adopted on 12 July 1991". Servat.unibe.ch.

- Article 5 of the Framework Decision as amended by Council Framework Decision 2009/299/JHA of 26 February 2009 amending Framework Decisions 2002/584/JHA, 2005/214/JHA, 2006/783/JHA, 2008/909/JHA and 2008/947/JHA, thereby enhancing the procedural rights of persons and fostering the application of the principle of mutual recognition to decisions rendered in the absence of the person concerned at the trial (OJ L 81, 27.3.2009, p. 24).

- *Assange v The Swedish Prosecution Authority* [2011] EWHC 2849 (Admin)

- *Assange v The Swedish Prosecution Authority* [2012] UKSC 22

- Council Framework Decision 2009/299/JHA of 26 February 2009 amending Framework Decisions 2002/584/JHA, 2005/214/JHA, 2006/783/JHA, 2008/909/JHA and 2008/947/JHA, thereby enhancing the procedural rights of persons and fostering the application of the principle of mutual recognition to decisions rendered in the absence of the person concerned at the trial (OJ L 81, 27.3.2009, p. 24).

- Craig & de Burca EU Law: Text, Cases and Materials (5th edition) – 2011

- "EU Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European Arrest Warrant (2002/584/JHA), Article 1(1)". European Union. Retrieved 2010-12-26.

- European Commission (11 April 2011). "Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the implementation since 2007 of the Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States SEC(2011) 430 final". Brussels. p. 11. Retrieved 19 January 2012.

- European Council. "Tampere European Council 15 and 16 October 1999: Presidency Conclusions". para. 35. Retrieved 31 January 2012.

- In *Ireland in Minister for Justice v. Altaravicius* (No. 2) [2007] 2 IR 265, and in the UK in *Enander v Governor of Brixton Prison* [2005] EWHC 3036 (Admin), [2006] 1 CMLR 37.

- "Justice in Europe: The Arrest Warrant". Fair Trials international. Retrieved 20 January 2012.

- "List of declarations made with respect to treaty No. 024: European Convention on Extradition". 21 January 2012. Retrieved 21 January 2012.

- Mathisen, Gjermund, "Nordic Cooperation and the European Arrest Warrant: Intra-Nordic Extradition, the Nordic Arrest Warrant and Beyond" 79 (2010) *Nordic Journal of International Law* 1 at 10.

- "Proposed subject for discussion at the experts' meeting on the application of the Framework Decision on the European arrest warrant on 17 July 2007 – the

proportionality principle". Council of the European Union. 9 July 2007. Retrieved 23 January 2012.

- <https://e-justice.europa.eu/home.do?action=home&plang=en&init=true>

-Ferrari, Franco...[et al.]: Internationales Vertragsrecht: EGBGB, CISG, CMR, FactU - Kommentar. München: Beck, 2007. xxxix, 1117 pp.

-Herdegen, Matthias: Völkerrecht. 6. Aufl. München: Beck, 2007. xxiv, 404 pp.

-Bieber, Roland, Glaesner, Hans-Joachim: Europarecht: Textausgabe mit einer Einführung. 18. Aufl. Baden-Baden: Nomos, 2007. 695 pp.

-Hakenberg, Waltraud: Europarecht. 4. Aufl. München: Franz Vahlen, 2007. xvi, 214 pp.

-Herdegen, Matthias: Europarecht. 9. überarb. und erw. Aufl. München: Beck, 2007. xxv, 455 pp.

-Müller, Friedrich, Christensen, Ralph: Juristische Methodik: Band II - Europarecht. 2. neu bearb. erw. Aufl. Berlin: Duncker & Humblot, 2007. 622 pp.

-Behnsen, Alexander: Das Vorbehaltsrecht völkerrechtlicher Verträge: Vorschlag einer Reform. Berlin: Duncker & Humblot, 2007. 345 pp.

-Dammann Jens: Materielles Recht und Beweisrecht im System der Grundfreiheiten. Tübingen: Mohr Siebeck, 2007. xxi, 572 pp.

-Gaede, Karsten: Fairness als Teilhabe: das Recht auf konkrete und wirksame

-Hochhuth, Martin: Die Meinungsfreiheit im System des Grundgesetzes. Tübingen: Mohr Siebeck, 2007. xxiv, 399 pp.

-Hufen, Friedhelm: Staatsrecht II: Grundrechte. München: Beck, 2007. xxvi, 742 pp.

-Müller-Terpitz, Ralf: Der Schutz des pränatalen Lebens: eine verfassungs- völker- und gemeinschaftsrechtliche Statusbetrachtung an der Schwelle zum biomedizinischen Zeitalter. Tübingen: Mohr Siebeck, 2007. xxv, 637 pp.

-GAEDE, KARSTEN: Fairness als Teilhabe - Das Recht auf konkrete und wirksame Teilhabe durch Verteidigung gemäss Art. 6 EMRK: ein Beitrag zur Dogmatik des fairen Verfahrens in europäischen Strafverfahren und zur wirksamkeitsverpflichteten Konventionsauslegung unter besonderer Berücksichtigung des Rechts auf Verteidigerbeistand. Berlin: Duncker & Humblot, 2007. 992 pp.

-Neframi, Eleftheria: Les accords mixtes de la Communauté européenne: aspects communautaires et internationaux. Bruxelles: Bruylant, 2007. xviii, 711 pp

Κυπριακή Νομολογία

- Μελάς v. Αρχηγού Αστυνομίας κ.α. (1998) 1 Α.Α.Δ. 2261, 2264
- Scattergood v. Γενικός Εισαγγελέας (2005) 1 Α.Α.Δ. 142
- Αναφορικά με την Luchian Marina Tudor, Πολ. Εφ. 342/2010, ημερ. 1.7.2011)
- Θεοδώρου v. Αναφορικά με τον περί Ευρ.Εντάλματος Σύλληψης (2009) 1 (B) ΑΑΔ 1309)
- Γενικός Εισαγγελέας v. Κωνσταντίνου (2005) 1 (B) ΑΑΔ 1356.)
- Republic v. Menelaou (1982) 3 C.L.R. 419
- Γενικός Εισαγγελέας v. Γιάγκου (1999) 2 Α.Α.Δ. 254
- Τιμόθεος Χριστοδούλου κ.α. v. Αστυνομίας (1995) 2 Α.Α.Δ.1
- Νικόλαος Γαβριήλ v. Γενικού Εισαγγελέα (2002) 2 Α.Α.Δ. 289
- Medochemie Ltd v. Κυπριακής Δημοκρατίας (2000) 4 Α.Α.Δ. 562).
- Μ. Μιχαηλίδης v. Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, Πολ. Έφ. 248/13, ημερ. 17.9.2013
- Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας v. Mrukwa, Πολ. Εφ. 41/14, ημερ. 5.3.2014
- Spiriev v. Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, Πολ. Εφ. 100/2014, ημερ. 13.5.2014.

Αποφάσεις ΔΕΕ

- Ciprian Vasile Radu, Υπόθεση C-396/11, ημερ. 18.10.2012
- Απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, C-42/11, Lopes Da Silva Jorge
- Απόφαση της 28ης Ιουνίου 2012, C-192/12 PPU, West
- Αποφάσεις της 1ης Δεκεμβρίου 2008, C-388/08 PPU, Leymann και Pustovarov, Συλλογή 2008
- Απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2010, C-261/09, Mantello
- Laymam and Pustovarov, C-388/08, ημερ. 1.12.2008

Πράξεις της Ένωσης

- Κανονισμός 562/2006
- Απόφαση Πλαίσιο του Συμβουλίου 2002/465/ΔΕΥ
- Απόφαση ΔΣ της ΕΥΡΩΠΟΛ 2007/C 72/16
- Πράξη του Συμβουλίου 2000/C 197/01

Απόφαση του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ

Απόφαση του Συμβουλίου 2002/187/ΔΕΥ

Απόφαση του Συμβουλίου 2009/968/ΔΕΥ

Απόφαση του Συμβουλίου 2009/426/ΔΕΥ

ΣΑΒΒΑ ΕΙΡΗΝΗ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

2014 - 2015